

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NACIONALNOM OKVIRU KVALIFIKACIJA REPUBLIKE SRBIJE

Član 1.

U Zakonu o Nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 27/18), u članu 14. stav 4. reči: „1. aprila” zamenjuju se rečima „1. marta”.

Član 2.

U članu 15. stav 1. tačka 10) menja se i glasi:

„utvrđuje visinu takse za javne usluge iz tač. 6), 7) i 9) ovog stava;”.

U tački 12) posle zapete dodaje se reč: „najmanje”.

Posle tačke 16) dodaje se tačka 16a) koja glasi:

„16a) pruža informacije licima kojima je izvršeno profesionalno priznavanje strane visokoškolske isprave o mogućnostima za pristup profesijama koje su uređene posebnim propisima”.

Član 3.

Posle člana 15. dodaje se član 15a koji glasi:

„Član 15a

Agencija za kvalifikacije može da obrazuje posebne stručne komisije i timove za obavljanje poslova spoljašnjeg vrednovanja kvaliteta rada JPOA, provere ispunjenosti uslova u pogledu plana i programa aktivnosti obrazovanja odraslih u skladu sa standardom kvalifikacije u postupku sticanja statusa JPOA i druge poslove iz nadležnosti Agencije.

U posebne stručne komisije iz stava 1. ovog člana mogu da se imenuju:

1) lica sa odgovarajućim obrazovanjem i odgovarajućim radnim iskustvom u struci od najmanje tri godine;

2) zaposleni u Zavodu za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja koji rade na razvoju obrazovanja i vaspitanja;

3) zaposleni u Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja koji rade na vrednovanju kvaliteta obrazovanja i vaspitanja;

4) lice koje ispunjava uslove za prosvetnog savetnika, kao i lice koje je izabrano za savetnika – spoljnog saradnika u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja;

5) nastavnici visokoškolskih ustanova koji su imenovani za recenzente Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Lica iz stava 2. tačka 1) ovog člana biraju se na osnovu javnog konkursa.

Lica iz stava 2. ovog člana mogu da se imenuju u stručne timove koji pružaju podršku sektorskim većima.

Lica iz stava 2. ovog člana imaju pravo na naknadu u visini koju utvrdi Vlada.”

Član 4.

U članu 17. stav 2. reči: „na period od četiri godine, sa mogućnošću još jednog izbora” zamenjuju se rečima: „na period od pet godina, sa mogućnošću još dva izbora”.

Stav 3. menja se i glasi:

„U Upravni odbor Agencije može biti imenovano lice koje ispunjava uslove za prijem u radni odnos u državni organ, koje ima visoko obrazovanje, najmanje devet godina radnog iskustva na poslovima iz jedne ili više oblasti iz nadležnosti Agencije i koje nije zaposleno u Agenciji”.

U stavu 6. posle tačke 2) dodaje se tačka 3) koja glasi:

„3) na obrazloženi zahtev ovlašćenog predlagača.”

Član 5.

U članu 18. stav 1. tačka 7), menja se i glasi:

„utvrđuje iznos takse za javne usluge iz člana 15. stav 1. tač. 6), 7) i 9) ovog zakona”.

Tačka 8) menja se i glasi:

„predlaže visinu naknade za lica iz člana 15a stav 2. ovog zakona koju utvrđuje Vlada”.

Član 6.

U članu 19. reči: „sa mogućnošću jednog reizbora” zamenjuju se rečima: „sa mogućnošću još dva izbora”.

Član 7.

U članu 20. stav 1. tačka 7) briše se.

Član 8.

U članu 21. stav 4. posle tačke 2) dodaje se tačka 3) koja glasi:

„3) na obrazloženi zahtev ovlašćenog predlagača.”

Član 9.

U članu 37. stav 1. posle reči „original” dodaje se zapeta i reči: „odnosno overenu kopiju”.

Stav 3. menja se i glasi:

„Rešenje o profesionalnom priznavanju ima značaj javne isprave.”.

Član 10.

Član 38. menja se i glasi:

„Član 38.

Zahtev za profesionalno priznavanje zainteresovano lice podnosi Agenciji.

Profesionalno priznavanje vrši ENIC/NARIC centar, kao organizacioni deo Agencije, po prethodno izvršenom vrednovanju stranog studijskog programa, u skladu sa ovim i zakonom koji uređuje visoko obrazovanje.

Vrednovanje stranog studijskog programa iz stava 2. ovog člana, ukoliko međunarodnim ugovorom nije predviđeno drugačije, vrši se na osnovu vrste i nivoa postignutih kompetencija stečenih završetkom studijskog programa, uzimajući u obzir sistem obrazovanja, odnosno sistem kvalifikacija u zemlji u kojoj je visokoškolska

isprava stečena, uslova upisa, prava koja proističu iz strane visokoškolske isprave u zemlji u kojoj je stečena i drugih relevantnih činjenica, bez razmatranja formalnih obeležja i strukture studijskog programa, u skladu sa principima Konvencije o priznavanju kvalifikacija iz oblasti visokog obrazovanja u evropskom regionu („Službeni list SCG – Međunarodni ugovori”, broj 7/03).

Rešenje o profesionalnom priznavanju posebno sadrži: naziv, vrstu, stepen i trajanje (obim) studijskog programa, odnosno kvalifikacije, koji je naveden u stranoj visokoškolskoj ispravi - na izvornom jeziku i u prevodu na srpski jezik i naučnu, umetničku, odnosno stručnu oblast u okviru koje je ostvaren studijski program, odnosno vrstu i nivo kvalifikacije u Republici Srbiji i nivo NOKS-a kojem kvalifikacija odgovara.

Direktor Agencije donosi rešenje o profesionalnom priznavanju u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahteva.

Rešenje iz stava 4. ovog člana ne oslobađa imaoaca od ispunjavanja posebnih uslova za obavljanje određene profesije propisane posebnim zakonom.

Rešenje o profesionalnom priznavanju je konačno.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, ukoliko je visokoškolska isprava stečena na jednom od prvih 500 univerziteta rangiranih na jednoj od poslednje objavljenih međunarodnih lista rangiranja univerziteta u svetu Shanghai ranking consultancy (Šangajska lista), US News and World Report Ranking (Lista rejtinga US News and World Report) ili The Times Higher Education World University Rankings (Tajmsova lista rejtinga svetskih univerziteta), rešenje o profesionalnom priznavanju donosi se bez sprovođenja postupka vrednovanja stranog studijskog programa iz stava 2. ovog člana u roku od osam dana od dana prijema urednog zahteva.

Ukoliko nije drugačije propisano, na postupak profesionalnog priznavanja primenjuje se zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Rešenje o profesionalnom priznavanju ima značaj javne isprave.

Bliže uslove u pogledu načina sprovođenja postupka profesionalnog priznavanja propisuje ministar nadležan za poslove obrazovanja.”

Član 11.

U članu 42. stav 10. reči: „stava 9” zamenjuju se rečima „st. 7. i 9.”

Član 12.

Prilog 1. zamenjuje se novim Prilogom 1. koji je sastavni deo ovog zakona.

Član 13.

Konkurs iz člana 3. ovog zakona Agencija će raspisati u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 14.

Postupci profesionalnog priznavanja strane visokoškolske isprave započeti do stupanja na snagu ovog zakona okončaće se prema odredbama ovog zakona.

Član 15.

Danom stupanja na snagu ovog zakona, prestaju da važe:

1) član 150. stav 7. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 88/17, 27/18 – dr. zakon, 73/18 i 67/19);

2) član 62. u delu koji se odnosi na stručno-pedagoški nadzor i član 63. Zakona o obrazovanju odraslih („Službeni glasnik RS”, br. 55/13, 88/17 – dr. zakon i 27/18 – dr. zakon).

Član 16.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

PRILOG 1.

NIVO	ZNANJE	VEŠTINE	SPOSOBNOSTI I STAVOVI
	Lice sa stečenim nivoom kvalifikacije:		
1.	Poseduje osnovna opšta znanja koja omogućuju dalje učenje	Primenjuje veštine potrebne za obavljanje jednostavnih predvidivih zadataka	Obavlja zadatke ili uči prema jednostavnim usmenim i pisanim uputstvima, uz neposredni nadzor
2.	Poseduje opšta i stručna znanja o činjenicama i osnovnim principima potrebnim za rad i/ili učenje	Primenjuje veštine potrebne za obavljanje, rutinskih, unapred utvrđenih operativnih poslova; Rukuje alatima i mašinama uz detaljna tehnička uputstva koristeći propisane materijale za rad	Obavlja poslove u skladu sa utvrđenim tehničko-tehnološkim postupcima, uz nadzor; Odgovorno je za primenu utvrđenih postupaka, sredstava i organizaciju sopstvenog rada
3.	Poseduje opšta i stručna znanja o činjenicama, osnovnim principima i procesima potrebnim za rad i/ili učenje	Primenjuje veštine potrebne za obavljanje manje složenih, raznovrsnih, povremeno nestandardnih operativnih poslova; Prikuplja i vrši izbor relevantnih informacija; Rukuje specijalizovanom opremom, mašinama i postrojenjima koristeći različite materijale	Obavlja poslove samostalno u skladu sa tehničko-tehnološkim procedurama uz povremene konsultacije; Organizuje sopstveni rad; Odgovorno je za primenu procedura i sredstava sopstvenog rada; Preduzimljiv je u radu
4.	Poseduje sistematizovana teorijska znanja potrebna za rad i/ili	Primenjuje veštine potrebne za obavljanje složenih,	Obavlja poslove samostalno u skladu sa tehničko-tehnološkim procedurama;

	učenje	raznovrsnih, učestalo nestandardnih poslova koristeći različite metode i tehnike; Vršiti odabir relevantnih informacija prikupljenih iz različitih izvora radi primene u radu ili učenju; Rukuje različitom opremom, mašinama i postrojenjima koristeći različite materijale	Organizuje i kontroliše sopstveni rad i/ili rad manje grupe; Uočava probleme i učestvuje u njihovom rešavanju; Odgovoran je za izbor postupaka i sredstava za sopstveni rad i/ili rad drugih
5.	Poseduje specijalizovana stručna znanja potrebna za rad i/ili učenje	Primenjuje veštine potrebne za obavljanje složenih, specifičnih i uglavnom nestandardnih poslova koji zahtevaju učestvovanje u kreiranju novih rešenja; Rukuje specijalizovanom opremom, mašinama i postrojenjima koristeći različite materijale	Obavlja poslove sa velikom samostalnošću u odlučivanju; Vršiti organizovanje, kontrolisanje i vrednovanje sopstvenog rada i/ili rada drugih, kao i obučavanje drugih za rad; Preuzima odgovornost za određivanje sopstvenog načina i metoda rada, kao i za operativni rad drugih; Ispoljava preduzimljivost za unapređivanje procesa rada i rešavanje problema u nepredvidivim situacijama
6.1	Poseduje napredna akademska i/ili stručna znanja koja se odnose na teorije, principe i procese uključujući vrednovanje, kritičko razumevanje i primenu u oblasti	Rešava složene probleme u oblasti učenja i/ili rada u nestandardnim uslovima; Primenjuje veštine uspešne komunikacije u interakciji i saradnji sa drugima iz	Preduzimljiv je u rešavanju problema u nestandardnim uslovima; Vodi složene projekte samostalno i sa punom odgovornošću; Primenjuje etičke standarde svoje profesije;

	učenja i/ili rada	različitih društvenih grupa; Koristi opremu, instrumente i uređaje relevantne za oblast učenja i/ili rada	Organizuje, kontroliše i obučava druge za rad; Analizira i vrednuje različite koncepte, modele i principe teorije i prakse; Ispoljava pozitivan odnos prema značaju celoživotnog učenja u ličnom i profesionalnom razvoju
6.2	Posедуje napredna akademska i/ili stručna znanja koja se odnose na teorije, principe i procese uključujući vrednovanje, kritičko razumevanje i primenu u uskoj specijalističkoj oblasti učenja i/ili rada	Rešava složene probleme u uskoj specijalističkoj oblasti učenja i/ili rada u nestandardnim uslovima; Primenjuje veštine uspešne komunikacije u interakciji i saradnji sa drugima iz različitih društvenih grupa; Koristi i specijalizovanu opremu, instrumente i uređaje relevantne za oblast učenja i/ili rada	Preduzimljiv je u rešavanju problema u nestandardnim uslovima; Vodi složene projekte samostalno i sa punom odgovornošću; Primenjuje etičke standarde svoje profesije; Organizuje, kontroliše i obučava druge za rad; Analizira i vrednuje različite koncepte, modele i principe teorije i prakse unapređujući postojeću praksu; Ispoljava pozitivan odnos prema značaju celoživotnog učenja u ličnom i profesionalnom razvoju
7.1	Poseduje visoko specijalizovana akademska i/ili stručna znanja koja se odnose na teorije, principe i procese, uključujući vrednovanje, kritičko razumevanje i primenu u oblasti učenja i/ili rada kao osnovu za naučna i primenjena istraživanja	Rešava složene probleme na inovativan način koji doprinosi razvoju u oblasti učenja i/ili rada; Upravlja i vodi složenu komunikaciju, interakciju i saradnju sa drugima iz različitih društvenih grupa; Primenjuje složene metode, instrumente i uređaje relevantne za oblast učenja	Deluje preduzetnički i preuzima rukovodeće poslove; Samostalno i sa punom odgovornošću vodi najsloženije projekte; Planira i realizuje naučna i/ili primenjena istraživanja; Kontrolišе rad i vrednuje rezultate drugih radi unapređivanja postojeće prakse

		i/ili rada kao osnovu za naučna i primenjena istraživanja	
7.2	Posедује usko specijalizovana akademska znanja koja se odnose na teorije, principe i procese, uključujući vrednovanje, kritičko razumevanje i primenu u oblasti učenja i/ili rada kao osnovu za naučna i primenjena istraživanja	Rešava složene probleme na inovativan način koji doprinosi razvoju u oblasti rada; Upravlja i vodi složenu komunikaciju, interakciju i saradnju sa drugima iz različitih društvenih grupa; Primenjuje složene metode, instrumente i uređaje relevantne za oblast učenja i/ili rada kao osnovu za naučna i primenjena istraživanja	Deluje preduzetnički i preuzima rukovodeće poslove; Samostalno i sa punom odgovornošću vodi najsloženije projekte; Kontroliše rad i vrednuje rezultate drugih radi unapređivanja postojeće prakse
8.	Poseduje vrhunska teorijska i praktična znanja potrebna za kritičku analizu i originalna istraživanja u fundamentalnim i primenjenim oblastima nauke sa svrhom proširivanja i redefinisavanja postojećih znanja, nauke ili oblasti rada	Primenjuje napredne i specijalizovane veštine i tehnike potrebne za rešavanje ključnih problema u istraživanju i za proširivanje i redefinisavanje postojećeg znanja ili oblasti rada; Primenjuje veštine komunikacije za objašnjavanje i kritiku teorija, metodologija i zaključaka, kao i predstavljanje rezultata istraživanja u odnosu na međunarodne standarde i naučnu zajednicu;	Samostalno vrednuje savremene rezultate i dostignuća u cilju unapređenja postojećih i stvaranja novih modela, koncepata, ideja i teorija; Ispoljava inovativnost, naučni i profesionalni integritet i predanost razvoju novih ideja i/ili procesa koji su u središtu konteksta rada ili nauke, kroz princip samovrednovanja svoga rada i dostignuća; Dizajnira, analizira i implementira istraživanja koja čine značajan i originalni doprinos opštem znanju i/ili profesionalnoj praksi; Upravlja

		Razvija nove alate, instrumente i uređaje relevantne za oblast nauke i rada	interdisciplinarnim i multidisciplinarnim projektima; Sposoban je da samostalno pokrene nacionalnu i internacionalnu saradnju u nauci i razvoju
--	--	---	--

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, kojom se utvrđuje da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti obrazovanja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Donošenjem Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije („Službeni glasnik RS“, broj 27/18, u daljem tekstu Zakon o NOKS-u) stvoren je pravni okvir za uređivanje sistema u kome se kvalifikacije uspostavljaju, opisuju se nivoi i vrste kvalifikacija, uspostavljaju se nadležna tela i procesi koji su u vezi sa uspostavljanjem sistema kvalifikacija, uz uvažavanje specifičnosti nacionalnog obrazovnog sistema, principa evropske obrazovne prakse, posebno Evropskog okvira kvalifikacija.

Od donošenja Zakona o NOKS-u, realizovane su sve aktivnosti na uspostavljanju novih tela, Saveta za NOKS, Agencije za kvalifikacije (u daljem tekstu Agencija) i 12 sektorskih veća.

Početak rada Agencije za kvalifikacije, u njenu nadležnost, pored ostalog, prešli su i postupci za priznavanje stranih školskih i visokoškolskih isprava, koje sprovodi ENIC/NARIC centar kao organizaciona jedinica Agencije. U postupku priznavanja stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja i dalje učestvuju spoljašnji recenzenti sa liste Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta, odnosno sa liste Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje.

Uvođenje postupka priznavanja stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja počelo je da se primenjuje sa donošenjem Zakona o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS“, broj 99/14) izvršeno je usklađivanje tog zakona sa Zakonom o ratifikaciji Konvencije o priznavanju kvalifikacija iz oblasti visokog obrazovanja u evropskom regionu („Službeni list SCG – Međunarodni ugovori“, broj 7/03, u daljem tekstu Konvencija). Navedenim izmenama zakona, propisano je da postupak priznavanja strane visokoškolske isprave radi zapošljavanja sprovodi ENIC/NARIC centar kao organizaciona jedinica ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja, dok je pre izmene Zakona taj postupak sprovodila samostalna visokoškolska ustanova.

Razliku u odnosu na rešenje pre izmene zakona predstavlja i način na koji se vrednuje strani studijski program, s obzirom da se sada pored vrste i nivoa postignutih znanja i veština vrednuju i sistem obrazovanja u zemlji u kojoj je visokoškolska isprava stečena, uslovi upisa, kompetencije stečene završetkom studijskog programa, prava koja proističu iz strane visokoškolske isprave u zemlji u kojoj je stečena i druge relevantne činjenice, bez razmatranja formalnih obeležja i strukture studijskog programa, a licu kome se priznaje strana visokoškolska isprava se izdaje rešenje, kojim se priznaje naučna, umetnička, odnosno stručna oblast u okviru koje je ostvaren studijski program i omogućava opšti pristup tržištu rada u Republici

Srbiji, ali koje ne oslobađa njegovog imaoca ispunjavanja posebnih uslova propisanih zakonom i drugim propisima za obavljanje određenih profesija.

Navedenim zakonskim rešenjima omogućeno je lakše ostvarivanje prava na rad licima koja su visokoškolsku ispravu stekla u inostranstvu. Praktično im je omogućen slobodan pristup tržištu rada i ostavljeno je poslodavcu da proceni da li su kompetencije koje je to lice steklo odgovarajuće za njegove potrebe, umesto da se, kao pre izmene zakona, praktično radi izjednačavanje strane diplome (uz polaganje

dodatnih ispita) sa diplomom koja se stiče u Republici Srbiji, u kom slučaju je poslodavcu bilo svejedno da li je lice steklo visoko obrazovanje u zemlji ili u inostranstvu.

Iako je postupak priznavanje stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja (u daljem tekstu: profesionalno priznavanje) koji se sprovodi u ENIC/NARIC Centru doneo dosta poboljšanja u odnosu na period kada su profesionalno priznavanje obavljale samostalne visokoškolske ustanove, pojavili su se određeni problemi u funkcionisanju koji dovode do usporavanja samog postupka i na taj način onemogućavaju efikasno pružanje ove javne usluge zainteresovanim licima.

Konkretno, kod određenog broja recenzenata zabeleženo je neodazivanje na elektronske molbe ENIC/NARIC Centra da se izvrši recenzija, kao i višemesečno a ponekad i višegodišnje kašnjenje pri davanju recenzija. Pojedini recenzenti su suprotno Konvenciji postupali kao da je u pitanju nostrifikacija strane visokoškolske isprave, umesto da primene načela priznavanja utvrđenih Konvencijom i zakonom, što je dovelo do većeg broja tužbi lica koja nisu bila zadovoljna načinom na koji su njihovi zahtevi rešeni. Takođe, bilo je i problema kod angažovanja recenzenata za određene strane jezike jer ih nema ni na listi recenzenata Nacionalnog saveta, što je praktično činilo nemogućim da se za određene javne isprave uopšte i sprovede postupak priznavanja.

Mora se napomenuti da je većina recenzenata davala recenzije u roku i u skladu sa Konvencijom, ali je zbog ujednačenosti u postupanju prema svim zainteresovanim licima potrebno obezbediti nesmetano funkcionisanje ove javne usluge.

S obzirom da je uloga recenzenata u postupku profesionalnog priznavanja utvrđena Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija, Predlogom zakona predložena su odgovarajuća rešenja za prevazilaženje uočenih poteškoća u funkcionisanju.

Uspostavljanje operativnog sistema nacionalnog okvira kvalifikacija pored osnivanja Agencije i formiranje 12 sektorskih veća podrazumeva i aktivnosti na uspostavljanju sistema spoljašnjeg vrednovanja kvaliteta rada javno priznatih organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih. S obzirom na specifične potrebe u pogledu stručne podrške radu sektorskim većima a imajući u vidu ograničene kapacitete Agencije, Predlogom zakona daje se mogućnost Agenciji da obrazuje posebne komisije i timove za obavljanje poslova iz nadležnosti agencije, na sličan način kako je to propisano za nadležna tela u visokom i douniverzitetskom obrazovanju.

Sprovođenje postupka povezivanja (referenciranja) nacionalnog okvira kvalifikacija Republike Srbije sa evropskim okvirom kvalifikacija (EOK) koje sprovodi Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja u skladu sa članom 33. Zakona o NOKS-u, dovelo je do potrebe da se deskriptori pojedinih nivoa kvalifikacija koji su dati u Prilogu 1. Zakona o NOKS-u izmene kako bi se bolje usaglasili sa deskriptorima EOK-a i na taj način olakšali postupak povezivanja dva okvira kvalifikacija.

Osim navedenog, Predlogom zakona vrši se usklađivanje sa odredbama Zakona o javnim agencijama koje su donete nakon usvajanja Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U članu 1. Predloga zakona, kojim se vrši izmena u članu 14. Zakona o NOKS-u, vrši se usklađivanje roka za dostavljanje izveštaja o radu Agencije za kvalifikacije Vladi sa rokom propisanim članom 46. Zakona o javnim agencijama.

U članu 2. Predloga zakona, kojim se menja i dopunjuje član 15. Zakona o NOKS-u, izvršeno je usklađivanje sa čl. 17. st. 2, 3. Zakona o budžetskom sistemu. Takođe, dodaje se i nova nadležnost Agencije – pružanje informacija o mogućnostima za pristup profesijama koje su uređene posebnim propisima licima kojima je izvršeno profesionalno priznavanje strane visokoškolske isprave. Na ovaj način, lice koje se obrati Agenciji za profesionalno priznavanje strane visokoškolske isprave, pored samog priznavanja strane diplome na jednom mestu može da sazna šta je potrebno i koje je nadležno telo kome treba da se obrati za obavljanje profesije koja je uređena posebnim propisima. Dodata je mogućnost da Agencija vrši spoljašnje vrednovanje kvaliteta rada JPOA najmanje jednom u roku od pet godina.

Članom 3. Predloga zakona dodaje se član 15a kojim je data mogućnost Agenciji da obrazuje posebne stručne komisije i timove za obavljanje poslova spoljašnjeg vrednovanja kvaliteta rada JPOA, provere ispunjenosti uslova u pogledu plana i programa aktivnosti obrazovanja odraslih u skladu sa standardom kvalifikacije u postupku sticanja statusa JPOA i druge poslove iz nadležnosti Agencije.

Ovim članom propisuje se i koja lica mogu biti imenovana u posebne stručne komisije i timove koje Agencija može da obrazuje za obavljanje poslova spoljašnjeg vrednovanja kvaliteta rada JPOA, provere ispunjenosti uslova u pogledu plana i programa aktivnosti obrazovanja odraslih u skladu sa standardom kvalifikacije u postupku sticanja statusa JPOA i druge poslove iz nadležnosti Agencije. Kategorija lica „sa odgovarajućim obrazovanjem i odgovarajućim radnim iskustvom“ omogućava Agenciji da u posebne stručne komisije i timove angažuje npr. lica iz privrede, čije su kompetencije važne za ocenjivanje programa JPOA, ali takođe i za izradu standarda kvalifikacije, profila sektora za sektorsko veće i sl. Ova lica biraće se na javnom konkursu. Ostale kategorije lica predstavljaju lica koja obavljaju poslove u vezi sa razvojem i vrednovanjem kvaliteta obrazovanja i vaspitanja (zaposleni u Zavodu), prosvetni savetnici i spoljni saradnici čiji je rad uređen Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja kao i nastavnici visokoškolskih ustanova koji su izabrani za recenzente Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.

Obrazovanje posebnih stručnih komisija i timova predstavlja meru za osiguranje kvaliteta rada Agencije. Objektivna je potreba da se za poslove iz nadležnosti Agencije, kada to nije moguće obezbediti iz reda zaposlenih, angažuju stručnjaci, kako oni koji su već zaposleni u sistemu obrazovanja, tako i oni privrede. Jedan od glavnih poslova Agencije je da razvija standarde kvalifikacija iz svih oblasti rada, a imajući u vidu ograničenje broja zaposlenih nije moguće da se zaposli dovoljan broj ljudi sa adekvatnim stručnim znanjima i iskustvom kako bi sve oblasti rada bile pokrivena. Takođe, u postupcima utvrđivanja uslova za odobravanje statusa JPOA veoma je značajno angažovanje stručnjaka iz privrede koji tek ni u kom slučaju ne bi mogli da budu zaposleni. Poslovi spoljašnjeg nadzora takođe spadaju u one gde nije moguće obezbediti dovoljan broj zaposlenih u samoj Agenciji.

Ovakav način rada već je uveliko prisutan u sistemu obrazovanja i omogućen kroz Zakon o visokom obrazovanju za angažovanje recenzenata koji učestvuju u akreditaciji studijskih programa u visokom obrazovanju a koji nisu zaposleni u Nacionalnom telu za akreditaciju i proveru kvaliteta u visokom obrazovanju, kao Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja koji omogućava Zavodu za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja da obrazuju posebne komisije.

U članu 4. Predloga zakona, kojim se vrši izmena i dopuna u članu 17. Zakona o NOKS-u, izvršeno je usklađivanje u pogledu trajanja i broja mandata, kao i uslova za imenovanje članova upravnog odbora Agencije saglasno odredbama člana 16. i 17. Zakona o javnim agencijama.

Data je mogućnost da se član upravnog odbora razreši na obrazloženi zahtev predlagača.

Članom 5. Predloga zakona, kojim se vrši izmena u članu 18. Zakona o NOKS-u, data je nadležnost Upravnom odboru da utvrdi iznos takse za javne usluge priznavanja stranih školskih i visokoškolskih isprava radi zapošljavanja i davanje odobrenja za sticanje statusa JPOA. Data je i nadležnost Upravnom odboru da predloži visinu naknade za članove posebnih komisija iz člana 15a koju utvrđuje Vlada.

Članom 6. Predloga zakona, kojim se vrši izmena u članu 19. Zakona o NOKS-u, izvršeno je usklađivanje u pogledu broja mandata direktora Agencije saglasno članu 21. Zakona o javnim agencijama.

U članu 7. Predloga zakona, kojim se vrši izmena u članu 20. Zakona o NOKS-u, brisana je tačka 7) kojom je utvrđena nadležnost direktora da za potrebe davanja stručnog mišljenja u postupku prvog vrednovanja stranog studijskog programa imenuje komisiju od najmanje tri recenzenta sa liste recenzenata koju utvrđuje Nacionalni savet za visoko obrazovanje, u skladu sa zakonom koji uređuje visoko obrazovanje i ovim zakonom.

U članu 8. Predloga zakona, kojim se dopunjuje član 21. Zakona o NOKS-u, data je moćnost da se član sektorskog veća razreši na obrazloženi zahtev predlagača.

U članu 9. Predloga zakona kojim se vrše izmene i dopune u članu 37. Zakona, omogućeno je da podnosilac zahteva može umesto originalne isprave da dostavi i overenu kopiju te isprave. Takođe, rešenje o priznavanju sada ima značaj javne isprave a brisana je odredba da se na originalnoj ispravi upisuje kratak sadržaj rešenja.

Članom 10. Predloga zakona, kojim je izmenjen član 38. Zakona o NOKS-u, skraćen je rok za donošenje rešenja u postupku profesionalnog priznavanja. Za diplome stečene na jednom od prvih 500 univerziteta rangiranih na jednoj od poslednje objavljenih međunarodnih lista rangiranja univerziteta u svetu Shanghai ranking consultancy (šangajska lista), US news and world report ranking (Lista rejtinga Ju-es njuza) ili The Times higher education World university rankings (Tajmsova lista rejtinga svetskih univerziteta), propisano je da se rešenje o profesionalnom priznavanju donosi bez sprovođenja postupka prvog vrednovanja strane visokoškolske isprave u roku od osam dana od dana prijema urednog zahteva. Takođe, ukupan rok za donošenje rešenja o profesionalnom priznavanju skraćen je sa 90 na 60 dana od dana podnošenja urednog zahteva.

Članom 11. Predloga zakona dopunjuje se član 42. stav 10. Zakona o NOKS-u tako što se propisuje konačnost rešenja o odbijanju zahteva za sticanje statusa JPOA koje direktor Agencije donosi ukoliko podnosilac zahteva ne ispunjava uslove u pogledu plana i programa aktivnosti obrazovanja odraslih i načina ostvarivanja programa.

Članom 12. Predloga zakona izmenjen je Prilog 1. Zakona u kojem su dati deskriptori nivoa kvalifikacija u NOKS-u. Republika Srbija je u postupku referenciranja NOKS-a sa Evropskim okvirom kvalifikacija (EOK) konstatovano je da je potrebno da se izvrše manje izmene deskriptora (znanja, veština i sposobnosti i stavova) za pojedine nivoe NOKS-a kako bi se postigla bolja usklađenost sa EOK-om.

Članom 13. Predloga zakona propisan je rok za raspisivanje konkursa za izbor lica sa odgovarajućim obrazovanjem i odgovarajućim radnim iskustvom koja mogu biti imenovana u posebne komisije i timove Agencije.

Članom 14. Predloga zakona propisano je da će se postupci profesionalnog priznavanja započeti do stupanja na snagu ovog zakona okončati prema odredbama ovog zakona.

Članom 15. Predloga zakona propisano je da stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe član 150. stav 7. Zakona o visokom obrazovanju i član 62. u delu koji se odnosi na stručno-pedagoški nadzor nad radom javnopriznatih

organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih i i član 63. Zakona o obrazovanju odraslih, koji će ubuduće raditi Agencija za kvalifikacije.

Članom 16. Predloga zakona propisano je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona u 2019. godini sredstva su obezbeđena Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2019. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 95/18).

Sredstva za angažovanja kompetentnih lica u posebne komisije koje može da obrazuje Agencija, obezbeđena su Finansijskim planom Agencije za kvalifikacije za 2019. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 20/19), iz sredstava planiranih za angažovanje recenzenata, s obzirom da se Predlogom zakona ukida obaveza angažovanja recenzenata u postupku profesionalnog priznavanja.

Za rad posebnih komisija i timova Agencije za 2020. i 2021. godinu potrebna su sredstva u iznosu od 5.000.000 dinara godišnje, što predstavlja isti iznos koji je kroz prioritetne oblasti finansiranja za 2020-2022. godine (POF) planiran za angažovanje recenzenata.

Tabela 1. Procena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona

	2019. godina	2020. godina	2021. godina
Sredstva za rad posebnih stručnih komisija i timova Agencije	5.000.000 dinara	5.000.000 dinara	5.000.000 dinara

PREGLED ODREDBA KOJE SE MENJAJU I DOPUNJUJU

Agencija Član 14.

Radi obavljanja poslova obezbeđivanja kvaliteta i pružanja stručne podrške Savetu i drugim nadležnim organizacijama u svim aspektima razvoja i implementacije NOKS-a, Vlada osniva Agenciju.

Agencija ima svojstvo pravnog lica.

Rad Agencije finansira se iz budžeta Republike Srbije, sopstvenih sredstava, poklona (donacija), priloga i drugih prihoda koje ostvari u skladu sa zakonom.

Agencija podnosi Vladi izveštaj o radu za prethodnu godinu najkasnije do 1. aprila MARTA tekuće godine, a izuzetno podnosi i periodične izveštaje ili izveštaj o izvršenju nekog posla, na zahtev ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja, u roku koji ne može biti kraći od 20 dana.

Na osnivanje, upravljanje i rad Agencije primenjuju se odredbe zakona koji uređuje javne agencije.

Nadležnost Agencije Član 15.

Agencija:

- 1) razmatra inicijative za uvođenje novih kvalifikacija;
- 2) pruža stručnu podršku sektorskom veću i priprema predlog standarda kvalifikacije;
- 3) pruža administrativno-tehničku podršku radu sektorskih veća;
- 4) vodi Registar i stara se o upisu podataka u odgovarajuće podregistre;
- 5) razvrstava i šifrira kvalifikacije prema KLASNOKS sistemu;
- 6) vrši priznavanje stranih školskih isprava;
- 7) vrši postupak priznavanja strane visokoškolske isprave radi zapošljavanja (u daljem tekstu: profesionalno priznavanje), u skladu sa ovim zakonom i zakonom koji uređuje visoko obrazovanje;
- 8) vrši prvo vrednovanje stranog studijskog programa u postupku iz tačke 7) ovog stava, u skladu sa ovim i zakonom koji uređuje visoko obrazovanje;
- 9) daje odobrenje drugim organizacijama za sticanje statusa JPOA;
- ~~10) utvrđuje iznos naknade za postupak iz tač. 6), 7) i 9) ovog stava;~~
- 10) **UTVRĐUJE VISINU TAKSE ZA JAVNE USLUGE IZ TAČ. 6), 7) I 9) OVOG STAVA;**
- 11) vodi evidenciju o profesionalnom priznavanju u skladu sa ovim i zakonom koji uređuje visoko obrazovanje;
- 12) vrši spoljašnju proveru kvaliteta JPOA, NAJMANJE jednom u toku petogodišnjeg trajanja odobrenja;
- 13) na zahtev ministarstva nadležnog za obrazovanje, daje izveštaj o ispunjenosti uslova u pogledu plana i programa aktivnosti obrazovanja odraslih, izvođenja programa i kadra;
- 14) priprema razvojne projekte, analize i istraživanja od značaja za razvoj kvalifikacija;
- 15) prati i meri efekte implementacije (novih) kvalifikacija na zapošljavanje i celoživotno učenje;
- 16) predlaže mere unapređivanja osiguranja kvaliteta u celokupnom sistemu;
- 16a) **PRUŽA INFORMACIJE LICIMA KOJIMA JE IZVRŠENO PROFESIONALNO PRIZNAVANJE STRANE VISOKOŠKOLSKE ISPRAVE O**

MOGUĆNOSTIMA ZA PRISTUP PROFESIJAMA KOJE SU UREĐENE POSEBNIM PROPISIMA;

17) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom.

Poslove iz stava 1. tač. 4), 6), 7), 9), 10) i 11) ovog člana Agencija obavlja kao poverene poslove.

ČLAN 15A

AGENCIJA ZA KVALIFIKACIJE MOŽE DA OBRAZUJE POSEBNE STRUČNE KOMISIJE I TIMOVE ZA OBAVLJANJE POSLOVA SPOLJAŠNJEG VREDNOVANJA KVALITETA RADA JPOA, PROVERE ISPUNJENOSTI USLOVA U POGLEDU PLANA I PROGRAMA AKTIVNOSTI OBRAZOVANJA ODRASLIH U SKLADU SA STANDARDOM KVALIFIKACIJE U POSTUPKU STICANJA STATUSA JPOA I DRUGE POSLOVE IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE.

U POSEBNE STRUČNE KOMISIJE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA MOGU DA SE IMENUJU:

1) LICA SA ODGOVARAJUĆIM OBRAZOVANJEM I ODGOVARAJUĆIM RADNIM ISKUSTVOM U STRUCI OD NAJMANJE TRI GODINE;

2) ZAPOSLENI U ZAVODU ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA I VASPITANJA KOJI RADE NA RAZVOJU OBRAZOVANJA I VASPITANJA;

3) ZAPOSLENI U ZAVODU ZA VREDNOVANJE KVALITETA OBRAZOVANJA I VASPITANJA KOJI RADE NA VREDNOVANJU KVALITETA OBRAZOVANJA I VASPITANJA;

4) LICE KOJE ISPUNJAVA USLOVE ZA PROSVETNOG SAVETNIKA, KAO I LICE KOJE JE IZABRANO ZA SAVETNIKA – SPOLJNJEG SARADNIKA U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJU OSNOVE SISTEMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA;

5) NASTAVNICI VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA KOJI SU IMENOVANI ZA RECENZENTE NACIONALNOG SAVETA ZA VISOKO OBRAZOVANJE, U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE VISOKO OBRAZOVANJE.

LICA IZ STAVA 2. TAČKA 1) OVOG ČLANA BIRAJU SE NA OSNOVU JAVNOG KONKURSA.

LICA IZ STAVA 2. OVOG ČLANA MOGU DA SE IMENUJU U STRUČNE TIMOVE KOJI PRUŽAJU PODRŠKU SEKTORSKIM VEĆIMA.

LICA IZ STAVA 2. OVOG ČLANA IMAJU PRAVO NA NAKNADU U VISINI KOJU UTVRDI VLADA.

Upravni odbor Član 17.

Upravni odbor ima pet članova.

Predsednika i članove Upravnog odbora Agencije imenuje Vlada ~~na period od četiri godine, sa mogućnošću još jednog izbora,~~ NA PERIOD OD PET GODINA, SA MOGUĆNOŠĆU JOŠ DVA IZBORA i to tri na predlog ministarstva nadležnog za obrazovanje, jednog na predlog ministarstva nadležnog za rad i zapošljavanje i jednog na predlog ministarstva nadležnog za privredu.

~~U Upravni odbor Agencije može biti imenovano lice koje ispunjava uslove za prijem u radni odnos u državni organ, koje je stručnjak u jednoj ili više oblasti iz delokruga javne agencije, koje ima visoko obrazovanje, koje nije zaposleno u Agenciji.~~

U UPRAVNI ODBOR AGENCIJE MOŽE BITI IMENOVANO LICE KOJE ISPUNJAVA USLOVE ZA PRIJEM U RADNI ODNOS U DRŽAVNI ORGAN, KOJE IMA VISOKO OBRAZOVANJE, NAJMANJE DEVET GODINA RADNOG ISKUSTVA NA POSLOVIMA IZ JEDNE ILI VIŠE OBLASTI IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE I KOJE NIJE ZAPOSLENO U AGENCIJI

Član Upravnog odbora Agencije ne može biti lice koje je bilo osuđeno za krivično delo protiv pravnog saobraćaja, protiv službene dužnosti, kao i za drugo krivično delo za koje je zaprećena kazna od pet godina zatvora ili teža kazna, sve dok kazna ne bude brisana po zakonu.

Član Upravnog odbora ne može biti lice izabrano, postavljeno ili imenovano na funkciju u državnom organu, organu autonomne pokrajine ili lokalne samouprave, u organu političke stranke ili na dužnost organa poslovođenja ustanove obrazovanja i vaspitanja, odnosno visokoškolske ustanove, kao ni lice koje je član Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Nacionalnog prosvetnog saveta, Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, Nacionalne službe za zapošljavanje ili na dužnosti organa poslovođenja kod pravnih lica i preduzetnika koje se bave delatnostima obrazovanja.

Vlada razrešava člana Upravnog odbora pre isteka mandata, i to:

- 1) na lični zahtev;
- 2) ako ne ispunjava dužnosti člana Upravnog odbora, ne ispunjava uslove za imenovanje, ako ne ispunjava obaveze predviđene ovim ili posebnim zakonom ili aktom o osnivanju Agencije ili ako bude osuđen za krivično delo na kaznu zatvora od najmanje šest meseci;

3) NA OBRAZLOŽENI ZAHTEV OVLAŠĆENOG PREDLAGAČA.

U slučaju razrešenja iz stava 6. ovoga člana, ovlašćeni predlagač će predložiti Vladi novog člana u roku od 30 dana od dana donošenja rešenja o razrešenju, a Vlada će imenovati novog člana na period do isteka mandata Upravnog odbora, u roku od 30 dana od dana dostavljanja predloga ovlašćenog predlagača.

Nadležnost Upravnog odbora

Član 18.

Upravni odbor:

- 1) usvaja godišnji program rada Agencije;
- 2) usvaja finansijski plan Agencije;
- 3) usvaja izveštaje koje Agencija podnosi osnivaču;
- 4) donosi propise i druge opšte akte Agencije, izuzev pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Agenciji;
- 5) usmerava rad direktora i izdaje mu uputstva za rad;
- 6) nadzire poslovanje javne agencije;
- 7) **UTVRĐUJE VISINU TAKSE ZA JAVNE USLUGE IZ ČLANA 15. STAV 1. TAČ. 6), 7) I 9) OVOG ZAKONA;**
- 8) **PREDLAŽE VISINU NAKNADE ZA LICA IZ ČLANA 15A STAV 2. OVOG ZAKONA KOJU UTVRĐUJE VLADA;**
- 9) vrši druge poslove određene ovim zakonom, zakonom koji uređuje rad javnih agencija ili aktom o osnivanju Agencije.

Član upravnog odbora ima pravo na naknadu za rad u iznosu koji utvrđuje Vlada.

Direktor

Član 19.

Direktora na period od pet godina, ~~sa mogućnošću jednog reizbora~~ SA MOGUĆNOŠĆU JOŠ DVA IZBORA, imenuje Vlada, u skladu sa zakonom kojim se uređuju javne agencije.

Nadležnost direktora

Član 20.

Direktor:

- 1) zastupa i predstavlja Agenciju;

- 2) rukovodi radom i poslovanjem Agencije;
- 3) donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Agenciji;
- 4) donosi pojedinačne akte Agencije;
- 5) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Agenciji;
- 6) priprema i sprovodi odluke upravnog odbora;
- 7) ~~za potrebe davanja stručnog mišljenja u postupku prvog vrednovanja stranog studijskog programa imenuje komisiju od najmanje tri recenzenta sa liste recenzentata koju utvrđuje Nacionalni savet za visoko obrazovanje, u skladu sa zakonom koji uređuje visoko obrazovanje i ovim zakonom;~~
- 8) vrši druge poslove određene ovim zakonom, zakonom kojim se uređuju javne agencije ili aktom o osnivanju Agencije.

Sektorsko veće

Član 21.

Sektorsko veće je telo zasnovano na principu socijalnog partnerstva koje na predlog Saveta osniva Vlada.

Vlada imenuje članove Sektorskog veća iz oblasti za koju se veće osniva na predlog:

- 1) Privredne komore Srbije i reprezentativnih udruženja poslodavaca iz reda privrednih subjekata iz oblasti za koju je formirano sektorsko veće;
- 2) Strukovnih komora, odnosno udruženja;
- 3) Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, iz reda stručnjaka iz oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih;
- 4) Konferencija univerziteta i Konferencija akademija i visokih škola, a iz reda nastavnika visokoškolskih ustanova;
- 5) Nacionalne službe za zapošljavanje;
- 6) ministarstava nadležnih za: poslove obrazovanja, zapošljavanja i rada i delatnosti za koju se osniva sektorsko veće;
- 7) zajednice stručnih škola;
- 8) reprezentativnih granskih sindikata;
- 9) Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja iz reda zaposlenih stručnjaka iz oblasti za koju je osnovano sektorsko veće i iz drugih institucija, ustanova i organizacija relevantnih za oblast za koju je osnovano sektorsko veće.

Mandat članova Sektorskih veća traje pet godina.

Vlada razrešava člana Sektorskog veća pre isteka mandata, i to:

- 1) na lični zahtev;
- 2) ako ne ispunjava dužnosti člana Sektorskog veća ili svojim postupcima povredi ugled te dužnosti, a na predlog organizacije na čiji je predlog imenovan;
- 3) NA OBRAZLOŽENI ZAHTEV OVLAŠĆENOG PREDLAGAČA.

U slučaju razrešenja iz stava 4. ovoga člana, ovlašćeni predlagač će predložiti Vladi novog člana u roku od 30 dana od donošenja rešenja o razrešenju, a Vlada će imenovati novog člana na period do isteka mandata Sektorskog veća, u roku od 30 dana od dana dostavljanja predloga ovlašćenog predlagača.

Za realizaciju aktivnosti na konkretnim kvalifikacijama Sektorsko veće može da predloži Agenciji da obrazuje stručne timove.

Sektorsko veće podnosi godišnji izveštaj o radu Agenciji, ministarstvu nadležnom za poslove obrazovanja i Vladi, najkasnije do 1. marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

Članovi Sektorskog veća i stručnih timova imaju pravo na naknadu za rad u visini koju utvrdi Vlada.

Rešenje o priznavanju

Član 37.

Lice koje zahteva priznavanje strane školske isprave uz zahtev dostavlja original, ODNOSNO OVERENU KOPIJU te isprave i prevod ovlašćenog prevodioca.

Rešenje o priznavanju konačno je u upravnom postupku.

~~Kratak sadržaj rešenja ispisuje se na originalu strane školske isprave i na primerku prevoda (klauzula o priznavanju).~~

REŠENJE O PROFESIONALNOM PRIZNAVANJU IMA ZNAČAJ JAVNE ISPRAVE.

Rešenje o priznavanju strane školske isprave o završenom srednjem obrazovanju obavezno sadrži nivo NOKS-a kojem priznata kvalifikacija odgovara.

Agencija vodi evidenciju i trajno čuva dokumentaciju o priznavanju strane školske isprave u elektronskom i papirnom obliku.

Evidencija iz stava 5. ovog člana obuhvata: prezime, ime jednog roditelja i ime, datum i mesto rođenja, državljanstvo, naziv strane ustanove koja je izdala ispravu, mesto i državu, trajanje, vrstu i stepen obrazovanja, broj i datum akta o dodatnim ispitima, broj i datum akta o položenim dodatnim ispitima, broj i datum rešenja o priznavanju strane školske isprave, kratak sadržaj dispozitiva rešenja i naziv i nivo NOKS-a kojem priznata kvalifikacija odgovara

Postupak za profesionalno priznavanje

Član 38.

~~Zahtev za profesionalno priznavanje zainteresovano lice podnosi Agenciji.~~

~~Profesionalno priznavanje vrši ENIC/NARIC centar, kao organizacioni deo Agencije, po prethodno izvršenom vrednovanju stranog studijskog programa, u skladu sa ovim i zakonom koji uređuje visoko obrazovanje.~~

~~Rešenje o profesionalnom priznavanju posebno sadrži: naziv, vrstu, stepen i trajanje (obim) studijskog programa, odnosno kvalifikacije, koji je naveden u stranoj visokoškolskoj ispravi – na izvornom jeziku i u prevodu na srpski jezik i naučnu, umetničku, odnosno stručnu oblast u okviru koje je ostvaren studijski program, odnosno vrstu i nivo kvalifikacije u Republici i nivo NOKS-a kojem kvalifikacija odgovara.~~

~~Direktor agencije donosi rešenje o profesionalnom priznavanju u roku od 90 dana od dana prijema urednog zahteva.~~

~~Rešenje iz stava 4. ovog člana ne oslobađa imaoaca od ispunjavanja posebnih uslova za obavljanje određene profesije propisane posebnim zakonom.~~

~~Rešenje o profesionalnom priznavanju je konačno.~~

~~Ukoliko nije drugačije propisano, na postupak profesionalnog priznavanja primenjuje se zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.~~

~~Rešenje o profesionalnom priznavanju ima značaj javne isprave.~~

~~Bliže uslove u pogledu postupka profesionalnog priznavanja propisuje ministar nadležan za poslove obrazovanja.~~

Postupak za profesionalno priznavanje

Član 38.

ZAHTEV ZA PROFESIONALNO PRIZNAVANJE ZAINTERESOVANO LICE PODNOSI AGENCIJI.

PROFESIONALNO PRIZNAVANJE VRŠI ENIC/NARIC CENTAR, KAO ORGANIZACIONI DEO AGENCIJE, PO PRETHODNO IZVRŠENOM VREDNOVANJU STRANOG STUDIJSKOG PROGRAMA, U SKLADU SA OVIM I ZAKONOM KOJI UREĐUJE VISOKO OBRAZOVANJE.

VREDNOVANJE STRANOG STUDIJSKOG PROGRAMA IZ STAVA 2. OVOG ČLANA, UKOLIKO MEĐUNARODNIM UGOVOROM NIJE PREDVIĐENO DRUGAČIJE, VRŠI SE NA OSNOVU VRSTE I NIVOA POSTIGNUTIH

KOMPETENCIJA STEČENIH ZAVRŠETKOM STUDIJSKOG PROGRAMA, UZIMAJUĆI U OBZIR SISTEM OBRAZOVANJA, ODNOSNO SISTEM KVALIFIKACIJA U ZEMLJI U KOJOJ JE VISOKOŠKOLSKA ISPRAVA STEČENA, USLOVA UPISA, PRAVA KOJA PROISTIČU IZ STRANE VISOKOŠKOLSKE ISPRAVE U ZEMLJI U KOJOJ JE STEČENA I DRUGIH RELEVANTNIH ČINJENICA, BEZ RAZMATRANJA FORMALNIH OBELEŽJA I STRUKTURE STUDIJSKOG PROGRAMA, U SKLADU SA PRINCIPIMA KONVENCIJE O PRIZNAVANJU KVALIFIKACIJA IZ OBLASTI VISOKOG OBRAZOVANJA U EVROPSKOM REGIONU („SLUŽBENI LIST SCG – MEĐUNARODNI UGOVORI”, BROJ 7/03).

REŠENJE O PROFESIONALNOM PRIZNAVANJU POSEBNO SADRŽI: NAZIV, VRSTU, STEPEN I TRAJANJE (OBIM) STUDIJSKOG PROGRAMA, ODNOSNO KVALIFIKACIJE, KOJI JE NAVEDEN U STRANOJ VISOKOŠKOLSKOJ ISPRAVI - NA IZVORNOM JEZIKU I U PREVODU NA SRPSKI JEZIK I NAUČNU, UMETNIČKU, ODNOSNO STRUČNU OBLAST U OKVIRU KOJE JE OSTVAREN STUDIJSKI PROGRAM, ODNOSNO VRSTU I NIVO KVALIFIKACIJE U REPUBLICI SRBIJI I NIVO NOKS-A KOJEM KVALIFIKACIJA ODGOVARA.

DIREKTOR AGENCIJE DONOSI REŠENJE O PROFESIONALNOM PRIZNAVANJU U ROKU OD 60 DANA OD DANA PRIJEMA UREDNOG ZAHTEVA.

REŠENJE IZ STAVA 4. OVOG ČLANA NE OSLOBAĐA IMAOCA OD ISPUNJAVANJA POSEBNIH USLOVA ZA OBAVLJANJE ODREĐENE PROFESIJE PROPISANE POSEBNIM ZAKONOM.

REŠENJE O PROFESIONALNOM PRIZNAVANJU JE KONAČNO.

IZUZETNO OD STAVA 3. OVOG ČLANA, UKOLIKO JE VISOKOŠKOLSKA ISPRAVA STEČENA NA JEDNOM OD PRVIH 500 UNIVERZITETA RANGIRANIH NA JEDNOJ OD POSLEDNJE OBJAVLJENIH MEĐUNARODNIH LISTA RANGIRANJA UNIVERZITETA U SVETU SHANGHAI RANKING CONSULTANCY (ŠANGAJSKA LISTA), US NEWS AND WORLD REPORT RANKING (LISTA REJTINGA US NEWS AND WORLD REPORT) ILI THE TIMES HIGHER EDUCATION WORLD UNIVERSITY RANKINGS (TAJMSOVA LISTA REJTINGA SVETSKIH UNIVERZITETA), REŠENJE O PROFESIONALNOM PRIZNAVANJU DONOSI SE BEZ SPROVOĐENJA POSTUPKA VREDNOVANJA STRANOG STUDIJSKOG PROGRAMA IZ STAVA 2. OVOG ČLANA U ROKU OD OSAM DANA OD DANA PRIJEMA UREDNOG ZAHTEVA.

UKOLIKO NIJE DRUGAČIJE PROPISANO, NA POSTUPAK PROFESIONALNOG PRIZNAVANJA PRIMENJUJE SE ZAKON KOJIM SE UREĐUJE OPŠTI UPRAVNI POSTUPAK.

REŠENJE O PROFESIONALNOM PRIZNAVANJU IMA ZNAČAJ JAVNE ISPRAVE.

BLIŽE USLOVE U POGLEDU NAČINA SPROVOĐENJA POSTUPKA PROFESIONALNOG PRIZNAVANJA PROPISUJE MINISTAR NADLEŽAN ZA POSLOVE OBRAZOVANJA.

Postupak za izdavanje odobrenja drugoj organizaciji

Član 42.

Zahtev za izdavanje odobrenja statusa JPOA druga organizacija podnosi Agenciji.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži: naziv, delatnost, sedište podnosioca zahteva kao i predlog programa aktivnosti obrazovanja odraslih.

Predlog programa aktivnosti obrazovanja odraslih sadrži plan i program aktivnosti obrazovanja odraslih i način ostvarivanja, uslove predviđene za izvođenje aktivnosti obrazovanja odraslih koji se odnose na prostor u kome će se ta aktivnost

izvoditi, potrebnu opremu i sredstva, kao i broj potrebnih stručnih lica koja će biti angažovana za izvođenje aktivnosti obrazovanja odraslih.

Uz zahtev se prilažu dokazi o ispunjenosti uslova i dokaz o uplati republičke administrativne takse.

Agencija u roku od 45 dana od dana prijema urednog zahteva sačinjava izveštaj o ispunjenosti uslova u pogledu plana i programa aktivnosti obrazovanja odraslih, načinu ostvarivanja i kadra, u skladu sa standardom kvalifikacije.

Ukoliko Agencija utvrdi da su ispunjeni uslovi u pogledu plana i programa aktivnosti obrazovanja odraslih i načina ostvarivanja, upućuje zahtev prosvetnoj inspekciji radi utvrđivanja ispunjenosti uslova u pogledu prostora, opreme i nastavnih sredstava za izdavanje odobrenja.

Ukoliko je izveštaj iz stava 5. ovog člana negativan, direktor Agencije donosi rešenje o odbijanju zahteva.

Prosvetni inspektor u roku od 30 dana od dana prijema zahteva iz stava 6. ovog člana dostavlja Agenciji zapisnik o izvršenoj proveru ispunjenosti uslova.

Direktor Agencije u roku od deset dana od prijema zapisnika prosvetnog inspektora iz stava 8. ovog člana rešenjem odlučuje o zahtevu za izdavanje odobrenja.

Rešenje iz stava 9. ST. 7. I 9. ovog člana konačno je u upravnom postupku.

Odobrenje se izdaje na pet godina.

Druga organizacija podnosi zahtev za izmenu odobrenja i kada vrši statusnu promenu, menja sedište, odnosno objekat ili uvodi novu aktivnost obrazovanja odraslih.

PRILOG 1.

NIVO	ZNANJE	VEŠTINE	SPOSOBNOSTI I STAVOVI
-	Lice sa stečenim nivoom kvalifikacije:	-	-
1.	Posедује osnovna opšta znanja koja omogućuju dalje učenje	Primenjuje veštine potrebne za obavljanje jednostavnih predvidivih zadataka	Obavlja zadatke ili uči prema jednostavnim usmenim i pisanim uputstvima, uz neposredni nadzor
2.	Posедује opšta i stručna znanja o činjenicama i osnovnim principima potrebnim za rad i/ili učenje	Primenjuje veštine potrebne za obavljanje manje složenih, unapred utvrđenih operativnih poslova; Rukuje alatima i mašinama uz detaljna tehnička uputstva koristeći propisane materijale za rad	Obavlja poslove u skladu sa utvrđenim tehničko-tehnološkim postupcima, uz povremeni nadzor; Odgovorno je za primenu utvrđenih postupaka, sredstava i organizaciju sopstvenog rada

3.	Posедује општа и стручна зnanja о њинjenicama, основним принципима и процесима потребним за рад и/или учење	Применjuje вештине потребне за обављање средње сложенih, разноврсних, повремено неstandardних оперативних послова; Прикупља и врши избор relevantних информација; Рукuje специјализованом опремом, машинама и построjenjима користећи различите материјале	Обавља послове самостално у складу са техничко-технолошким процедурама; Организuje сопствени рад и/или рад других; Одговорно је за примену процедура и средстава сопственог рада; Предузимљив је у раду
4.	Posедује систематизована и celovita зnanja потребна за рад и/или учење	Применjuje вештине потребне за обављање средње сложенih, разноврсних, учестале неstandardних послова користећи различите методе и технике; Врши критички одабир relevantних информација прикупљених из различитих извора ради примене у раду или учењу; Рукuje различитом опремом, машинама и построjenjима користећи различите материјале	Обавља послове самостално уз повремене консултације; Организuje и контролише сопствени рад и/или рад мање групе; Уочава проблеме и учествује у њиховом решавању; Одговоран је за избор поступака и средстава за сопствени рад и/или рад других
5.	Posедује специјализована стручна зnanja	Применjuje вештине потребне за обављање	Обавља послове са великом самосталношћу у

	potrebna za rad	složenih, specifičnih i uglavnom nestandardnih poslova koji zahtevaju učestvovanje u kreiranju novih rešenja; Rukuje specijalizovanom opremom, mašinama i postrojenjima koristeći različite materijale	odlučivanju; Vršiti organizovanje, kontrolisanje i vrednovanje sopstvenog rada i/ili rada drugih, kao i obučavanje drugih za rad; Preuzima odgovornost za određivanje sopstvenog načina i metoda rada, kao i za operativni rad drugih; Ispoljava preduzimljivost za unapređivanje procesa rada i rešavanje problema u nepredvidivim situacijama
6.1	Posедује napredna akademska i/ili stručna znanja koja se odnose na teorije, principe i procese uključujući vrednovanje, kritičko razumevanje i primenu u oblasti učenja i/ili rada	Rešava složene probleme u oblasti učenja i/ili rada u standardnim uslovima; Primenjuje veštine uspešne komunikacije u interakciji i saradnji sa drugima iz različitih društvenih grupa; Koristi opremu, instrumente i uređaje relevantne za oblast učenja i/ili rada	Preduzimljiv je u rešavanju problema u standardnim uslovima; Vodi složene projekte samostalno i sa punom odgovornošću; Primenjuje etičke standarde svoje profesije; Organizuje, kontroliše i obučava druge za rad; Analizira i vrednuje različite koncepte, modele i principe teorije i prakse; Ispoljava pozitivan odnos prema značaju celoživotnog učenja u ličnom i profesionalnom razvoju
6.2	Posедује napredna akademska i/ili stručna znanja koja	Rešava složene probleme u oblasti učenja i/ili rada u	Preduzimljiv je u rešavanju problema u nestandardnim

	se odnose na teorije, principe i procese uključujući vrednovanje, kritičko razumevanje i primenu u oblasti učenja i/ili rada	nestandardnim uslovima; Primenjuje veštine uspešne komunikacije u interakciji i saradnji sa drugima iz različitih društvenih grupa; Koristi opremu, instrumente i uređaje relevantne za oblast učenja i/ili rada	uslovima; Vodi složene projekte samostalno i sa punom odgovornošću; Primenjuje etičke standarde svoje profesije; Organizuje, kontroliše i obučava druge za rad; Analizira i vrednuje različite koncepte, modele i principe teorije i prakse unapređujući postojeću praksu; Ispoljava pozitivan odnos prema značaju celoživotnog učenja u ličnom i profesionalnom razvoju
7.1	Posедуje visoko specijalizovana akademska i/ili stručna znanja koja se odnose na teorije i principe, procese uključujući vrednovanje, kritičko razumevanje i primenu u oblasti učenja i/ili rada	Rešava složene probleme na inovativan način koji doprinosi razvoju u oblasti učenja i/ili rada; Upravlja i vodi složenu komunikaciju, interakciju i saradnju sa drugima iz različitih društvenih grupa; Primenjuje složene metode, instrumente i uređaje relevantne za oblast učenja i/ili rada	Deluje preduzetnički i preuzima rukovodeće poslove; Samostalno i sa punom odgovornošću vodi najsloženije projekte; Planira i realizuje naučna i/ili primenjena istraživanja; Kontroliše rad i vrednuje rezultate drugih radi unapređivanja postojeće prakse
7.2	Posедуje usko specijalizovana akademska znanja koja se odnose na	Rešava složene probleme na inovativan način koji doprinosi	Deluje preduzetnički i preuzima rukovodeće poslove; Samostalno i sa

	<p>teorije i principe, procese uključujući vrednovanje, kritičko razumevanje i primenu u oblasti učenja i/ili rada</p>	<p>razvoju u oblasti rada; Upravlja i vodi složenu komunikaciju, interakciju i saradnju sa drugima iz različitih društvenih grupa; Primenjuje složene metode, instrumente i uređaje relevantne za oblast učenja i/ili rada</p>	<p>punom odgovornošću vodi najsloženije projekte; Kontroliše rad i vrednuje rezultate drugih radi unapređivanja postojeće prakse</p>
8.	<p>Posедује vrhunska teorijska i praktična znanja potrebna za kritičku analizu i originalna istraživanja u fundamentalnim i primenjenim oblastima nauke sa svrhom proširivanja i redefinisavanja postojećih znanja, nauke ili oblasti rada</p>	<p>Primenjuje napredne i specijalizovane veštine i tehnike potrebne za rešavanje ključnih problema u istraživanju i za proširivanje i redefinisavanje postojećeg znanja ili oblasti rada; Primenjuje veštine komunikacije za objašnjavanje i kritiku teorija, metodologija i zaključaka, kao i predstavljanje rezultata istraživanja u odnosu na međunarodne standarde i naučnu zajednicu; Razvija nove alate, instrumente i uređaje relevantne za oblast nauke i rada</p>	<p>Samostalno vrednuje savremene rezultate i dostignuća u cilju unapređenja postojećih i stvaranja novih modela, koncepata, ideja i teorija; Ispoljava inovativnost, naučni i profesionalni integritet i predanost razvoju novih ideja i/ili procesa koji su u središtu konteksta rada ili nauke, kroz princip samovrednovanja svoga rada i dostignuća; Dizajnira, analizira i implementira istraživanja koja čine značajan i originalni doprinos opštem znanju i/ili profesionalnoj praksi; Upravlja interdisciplinarnim i multidisciplinarnim projektima; Spesoban je da</p>

			samostalno — pokrene nacionalnu — i internacionalnu saradnju — u — nauci — i razvoju
--	--	--	--

PRILOG 1

NIVO	ZNANJE	VEŠTINE	SPOSOBNOSTI I STAVOVI
	LICE SA STEČENIM NIVOOM KVALIFIKACIJE:		
1.	POSEDUJE OSNOVNA OPŠTA ZNANJA KOJA OMOGUĆUJU DALJE UČENJE	PRIMENJUJE VEŠTINE POTREBNE ZA OBAVLJANJE JEDNOSTAVNIH PREDVIDIVIH ZADATAKA	OBAVLJA ZADATKE ILI UČI PREMA JEDNOSTAVNIM USMENIM I PISANIM UPUTSTVIMA, UZ NEPOSREDNI NADZOR
2.	POSEDUJE OPŠTA I STRUČNA ZNANJA O ČINJENICAMA I OSNOVNIM PRINCIPIMA POTREBNIM ZA RAD I/ILI UČENJE	PRIMENJUJE VEŠTINE POTREBNE ZA OBAVLJANJE, RUTINSKIH, UNAPRED UTVRĐENIH OPERATIVNIH POSLOVA; RUKUJE ALATIMA I MAŠINAMA UZ DETALJNA TEHNIČKA UPUTSTVA KORISTEĆI PROPISANE MATERIJALE ZA RAD	OBAVLJA POSLOVE U SKLADU SA UTVRĐENIM TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIM POSTUPCIMA, UZ NADZOR; ODGOVORNO JE ZA PRIMENU UTVRĐENIH POSTUPAKA, SREDSTAVA I ORGANIZACIJU SOPSTVENOG RADA
3.	POSEDUJE OPŠTA I STRUČNA ZNANJA O ČINJENICAMA, OSNOVNIM	PRIMENJUJE VEŠTINE POTREBNE ZA OBAVLJANJE MANJE SLOŽENIH,	OBAVLJA POSLOVE SAMOSTALNO U SKLADU SA TEHNIČKO-

	PRINCIPIMA PROCESIMA POTREBNIM ZA RAD I/ILI UČENJE	RAZNOVRSNIH, POVREMENO NESTANDARDNIH OPERATIVNIH POSLOVA; PRIKUPLJA I VRŠI IZBOR RELEVANTNIH INFORMACIJA; RUKUJE SPECIJALIZOVANOM OPREMOM, MAŠINAMA I POSTROJENjIMA KORISTEĆI RAZLIČITE MATERIJALE	TEHNOLOŠKIM PROCEDURAMA UZ POVREMENE KONSULTACIJE; ORGANIZUJE SOPSTVENI RAD; ODGOVORNO JE ZA PRIMENU PROCEDURA I SREDSTAVA SOPSTVENOG RADA; PREDUZIMLjIV JE U RADU
4.	POSEDUJE SISTEMATIZOVANA TEORIJSKA ZNANJA POTREBNA ZA RAD I/ILI UČENJE	PRIMENjUJE VEŠTINE POTREBNE ZA OBAVLjANJE SLOŽENIH, RAZNOVRSNIH, UČESTALO NESTANDARDNIH POSLOVA KORISTEĆI RAZLIČITE METODE I TEHNIKE; VRŠI ODABIR RELEVANTNIH INFORMACIJA PRIKUPLjenIH IZ RAZLIČITIH IZVORA RADI PRIMENE U RADU ILI UČENjU; RUKUJE RAZLIČITOM OPREMOM, MAŠINAMA I POSTROJENjIMA KORISTEĆI RAZLIČITE MATERIJALE	OBAVLjA POSLOVE SAMOSTALNO U SKLADU SA TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIM PROCEDURAMA; ORGANIZUJE I KONTROLIŠE SOPSTVENI RAD I/ILI RAD MANJE GRUPE; UOČAVA PROBLEME I UČESTVUJE U NjihOVOM REŠAVANjU; ODGOVORAN JE ZA IZBOR POSTUPAKA I SREDSTAVA ZA SOPSTVENI RAD I/ILI RAD DRUGIH
5.	POSEDUJE SPECIJALIZOVANA	PRIMENjUJE VEŠTINE POTREBNE	OBAVLjA POSLOVE SA VELIKOM

	STRUČNA ZNANJA POTREBNA ZA RAD I/ILI UČENJE	ZA OBAVLJANJE SLOŽENIH, SPECIFIČNIH I UGLAVNOM NESTANDARDNIH POSLOVA KOJI ZAHTEVAJU UČESTVOVANJE U KREIRANJU NOVIH REŠENJA; RUKUJE SPECIJALIZOVANOM OPREMOM, MAŠINAMA I POSTROJENJIMA KORISTEĆI RAZLIČITE MATERIJALE	SAMOSTALNOŠĆU U ODLUČIVANJU; VRŠI ORGANIZOVANJE, KONTROLISANJE I VREDNOVANJE SOPSTVENOG RADA I/ILI RADA DRUGIH, KAO I OBUČAVANJE DRUGIH ZA RAD; PREUZIMA ODGOVORNOST ZA ODREĐIVANJE SOPSTVENOG NAČINA I METODA RADA, KAO I ZA OPERATIVNI RAD DRUGIH; ISPOLJAVA PREDUZIMLJIVOST ZA UNAPREĐIVANJE PROCESA RADA I REŠAVANJE PROBLEMA U NEPREDVIDIVIM SITUACIJAMA
6.1	POSEDUJE NAPREDNA AKADEMSKA I/ILI STRUČNA ZNANJA KOJA SE ODOSE NA TEORIJE, PRINCIPE I PROCESSE UKLJUČUJUĆI VREDNOVANJE, KRITIČKO RAZUMEVANJE I PRIMENU U OBLASTI UČENJA I/ILI RADA	REŠAVA SLOŽENE PROBLEME U OBLASTI UČENJA I/ILI RADA U NESTANDARDNIM USLOVIMA; PRIMENJUJE VEŠTINE USPEŠNE KOMUNIKACIJE U INTERAKCIJI I SARADNJI SA DRUGIMA IZ RAZLIČITIH DRUŠTVENIH GRUPA; KORISTI OPREMU, INSTRUMENTE I UREĐAJE RELEVANTNE ZA OBLAST UČENJA I/ILI RADA	PREDUZIMLJIV JE U REŠAVANJU PROBLEMA U NESTANDARDNIM USLOVIMA; VODI SLOŽENE PROJEKTE SAMOSTALNO I SA PUNOM ODGOVORNOŠĆU; PRIMENJUJE ETIČKE STANDARDE SVOJE PROFESIJE; ORGANIZUJE, KONTROLIŠE I OBUČAVA DRUGE ZA RAD; ANALIZIRA I VREDNUJE RAZLIČITE KONCEPTE, MODELE I PRINCIPE TEORIJE I

			PRAKSE; ISPOLJAVA POZITIVAN ODNOS PREMA ZNAČAJU CELOŽIVOTNOG UČENJA U LIČNOM I PROFESIONALNOM RAZVOJU
6.2	POSEDUJE NAPREDNA AKADEMSKA I/ILI STRUČNA ZNANJA KOJA SE ODOSE NA TEORIJE, PRINCIPE I PROCESE UKLJUČUJUĆI VREDNOVANJE, KRITIČKO RAZUMEVANJE I PRIMENU U USKOJ SPECIJALISTIČKOJ OBLASTI UČENJA I/ILI RADA	REŠAVA SLOŽENE PROBLEME U USKOJ SPECIJALISTIČKOJ OBLASTI UČENJA I/ILI RADA U NESTANDARDNIM USLOVIMA; PRIMENJUJE VEŠTINE USPEŠNE KOMUNIKACIJE U INTERAKCIJI I SARADNJI SA DRUGIMA IZ RAZLIČITIH DRUŠTVENIH GRUPA; KORISTI I SPECIJALIZOVANU OPREMU, INSTRUMENTE I UREĐAJE RELEVANTNE ZA OBLAST UČENJA I/ILI RADA	PREDUZIMLJIV JE U REŠAVANJU PROBLEMA U NESTANDARDNIM USLOVIMA; VODI SLOŽENE PROJEKTE SAMOSTALNO I SA PUNOM ODGOVORNOŠĆU; PRIMENJUJE ETIČKE STANDARDE SVOJE PROFESIJE; ORGANIZUJE, KONTROLIŠE I OBUČAVA DRUGE ZA RAD; ANALIZIRA I VREDNUJE RAZLIČITE KONCEPTE, MODELE I PRINCIPE TEORIJE I PRAKSE UNAPREĐUJUĆI POSTOJEĆU PRAKSU; ISPOLJAVA POZITIVAN ODNOS PREMA ZNAČAJU CELOŽIVOTNOG UČENJA U LIČNOM I PROFESIONALNOM RAZVOJU
7.1	POSEDUJE VISOKO SPECIJALIZOVANA AKADEMSKA I/ILI STRUČNA ZNANJA KOJA SE ODOSE NA TEORIJE,	REŠAVA SLOŽENE PROBLEME NA INOVATIVAN NAČIN KOJI DOPRINOSI RAZVOJU U OBLASTI UČENJA	DELUJE PREDUZETNIČKI I PREUZIMA RUKOVODEĆE POSLOVE; SAMOSTALNO I SA

	<p>PRINCIPE I PROCESSE, UKLJUČUJUĆI VREDNOVANJE, KRITIČKO RAZUMEVANJE I PRIMENU U OBLASTI UČENJA I/ILI RADA KAO OSNOVU ZA NAUČNA I PRIMENJENA ISTRAŽIVANJA</p>	<p>I/ILI RADA; UPRAVLJA I VODI SLOŽENU KOMUNIKACIJU, INTERAKCIJU I SARADNJU SA DRUGIMA IZ RAZLIČITIH DRUŠTVENIH GRUPA; PRIMENJUJE SLOŽENE METODE, INSTRUMENTE I UREĐAJE RELEVANTNE ZA OBLAST UČENJA I/ILI RADA KAO OSNOVU ZA NAUČNA I PRIMENJENA ISTRAŽIVANJA</p>	<p>PUNOM ODGOVORNOŠĆU VODI NAJSLOŽENIJE PROJEKTE; PLANIRA I REALIZUJE NAUČNA I/ILI PRIMENJENA ISTRAŽIVANJA; KONTROLIŠE RAD I VREDNUJE REZULTATE DRUGIH RADI UNAPREĐIVANJA POSTOJEĆE PRAKSE</p>
7.2	<p>POSEDUJE USKO SPECIJALIZOVANA AKADEMSKA ZNANJA KOJA SE ODOSE NA TEORIJE, PRINCIPE I PROCESSE, UKLJUČUJUĆI VREDNOVANJE, KRITIČKO RAZUMEVANJE I PRIMENU U OBLASTI UČENJA I/ILI RADA KAO OSNOVU ZA NAUČNA I PRIMENJENA ISTRAŽIVANJA</p>	<p>REŠAVA SLOŽENE PROBLEME NA INOVATIVAN NAČIN KOJI DOPRINOSI RAZVOJU U OBLASTI RADA; UPRAVLJA I VODI SLOŽENU KOMUNIKACIJU, INTERAKCIJU I SARADNJU SA DRUGIMA IZ RAZLIČITIH DRUŠTVENIH GRUPA; PRIMENJUJE SLOŽENE METODE, INSTRUMENTE I UREĐAJE RELEVANTNE ZA OBLAST UČENJA I/ILI RADA KAO OSNOVU ZA NAUČNA I PRIMENJENA ISTRAŽIVANJA</p>	<p>DELUJE PREDUZETNIČKI I PREUZIMA RUKOVODEĆE POSLOVE; SAMOSTALNO I SA PUNOM ODGOVORNOŠĆU VODI NAJSLOŽENIJE PROJEKTE; KONTROLIŠE RAD I VREDNUJE REZULTATE DRUGIH RADI UNAPREĐIVANJA POSTOJEĆE PRAKSE</p>

8.	POSEDUJE VRHUNSKA TEORIJSKA I PRAKTIČNA ZNANJA POTREBNA ZA KRITIČKU ANALIZU I ORIGINALNA ISTRAŽIVANJA U FUNDAMENTALNIM I PRIMENJENIM OBLASTIMA NAUKE SA SVRHOM PROŠIRIVANJA I REDEFINISANJA POSTOJEĆIH ZNANJA, NAUKE ILI OBLASTI RADA	PRIMENJUJE NAPREDNE I SPECIJALIZOVANE VEŠTINE I TEHNIKE POTREBNE ZA REŠAVANJE KLJUČNIH PROBLEMA U ISTRAŽIVANJU I ZA PROŠIRIVANJE I REDEFINISANJE POSTOJEĆEG ZNANJA ILI OBLASTI RADA; PRIMENJUJE VEŠTINE KOMUNIKACIJE ZA OBJAŠNJAVANJE I KRITIKU TEORIJA, METODOLOGIJA I ZAKLJUČAKA, KAO I PREDSTAVLJANJE REZULTATA ISTRAŽIVANJA U ODNOSU NA MEĐUNARODNE STANDARDE I NAUČNU ZAJEDNICU; RAZVIJA NOVE ALATE, INSTRUMENTE I UREĐAJE RELEVANTNE ZA OBLAST NAUKE I RADA	SAMOSTALNO VREDNUJE SAVREMENE REZULTATE I DOSTIGNUĆA U CILJU UNAPREĐENJA POSTOJEĆIH I STVARANJA NOVIH MODELA, KONCEPATA, IDEJA I TEORIJA; ISPOLJAVA INOVATIVNOST, NAUČNI I PROFESIONALNI INTEGRITET I PREDANOST RAZVOJU NOVIH IDEJA I/ILI PROCESA KOJI SU U SREDIŠTU KONTEKSTA RADA ILI NAUKE, KROZ PRINCIP SAMOVREDNOVANJA SVOGA RADA I DOSTIGNUĆA; DIZAJNIRA, ANALIZIRA I IMPLEMENTIRA ISTRAŽIVANJA KOJA ČINE ZNAČAJAN I ORIGINALNI DOPRINOS OPŠTEM ZNANJU I/ILI PROFESIONALNOJ PRAKSI; UPRAVLJA INTERDISCIPLINARNIM I MULTIDISCIPLINARNIM PROJEKTIMA; SPOSOBAN JE DA SAMOSTALNO POKRENE NACIONALNU I INTERNACIONALNU SARADNJU U NAUCI I RAZVOJU
----	---	---	--

ANALIZA EFEKATA

Donošenjem Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije („Službeni glasnik RS“, broj 27/18, u daljem tekstu Zakon o NOKS-u) stvoren je pravni okvir za uređivanje sistema u kome se kvalifikacije uspostavljaju, opisuju se nivoi i vrste kvalifikacija, uspostavljaju se nadležna tela i procesi koji su u vezi sa uspostavljanjem sistema kvalifikacija, uz uvažavanje specifičnosti nacionalnog obrazovnog sistema, principa evropske obrazovne prakse, posebno Evropskog okvira kvalifikacija.

Od donošenja Zakona o NOKS-u, realizovane su sve aktivnosti na uspostavljanju novih tela, Saveta za NOKS, Agencije za kvalifikacije (u daljem tekstu Agencija) i sektorskih veća.

1. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU POSTOJEĆEG STANJA I PRAVILNO DEFINISANJE PROMENE KOJA SE PREDLAŽE

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Početak rada Agencije za kvalifikacije, u njenu nadležnost, pored ostalog, prešli su i postupci za priznavanje stranih školskih i visokoškolskih isprava, koje sprovodi ENIC/NARIC centar kao organizaciona jedinica Agencije. U postupku priznavanja stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja i dalje učestvuju spoljašnji recenzenti sa liste Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta, odnosno sa liste Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje.

Uvođenje postupka priznavanja stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja počelo je da se primenjuje sa donošenjem Zakona o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS“, broj 99/14) izvršeno je usklađivanje tog zakona sa Zakonom o ratifikaciji Konvencije o priznavanju kvalifikacija iz oblasti visokog obrazovanja u evropskom regionu („Službeni list SCG – Međunarodni ugovori“, broj 7/03, u daljem tekstu Lisabonska konvencija). Navedenim izmenama zakona, propisano je da postupak priznavanja strane visokoškolske isprave radi zapošljavanja sprovodi ENIC/NARIC centar kao organizaciona jedinica ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja, dok je pre izmene Zakona o visokom obrazovanju taj postupak sprovodila samostalna visokoškolska ustanova.

Razliku u odnosu na rešenje pre izmene Zakona o visokom obrazovanju predstavlja i način na koji se vrednuje strani studijski program, s obzirom da se sada pored vrste i nivoa postignutih znanja i veština vrednuju i sistem obrazovanja u zemlji u kojoj je visokoškolska isprava stečena, uslovi upisa, kompetencije stečene završetkom studijskog programa, prava koja proističu iz strane visokoškolske isprave u zemlji u kojoj je stečena i druge relevantne činjenice, bez razmatranja formalnih obeležja i strukture studijskog programa, a licu kome se priznaje strana visokoškolska isprava se izdaje rešenje, kojim se priznaje naučna, umetnička, odnosno stručna oblast u okviru koje je ostvaren studijski program i omogućava opšti

pristup tržištu rada u Republici Srbiji, ali koje ne oslobađa njegovog imaoća ispunjavanja posebnih uslova propisanih zakonom i drugim propisima za obavljanje određenih profesija.

Navedenim zakonskim rešenjima omogućeno je lakše ostvarivanje prava na rad licima koja su viokoškolsku ispravu stekla u inostranstvu. Praktično im je omogućen slobodan pristup tržištu rada i ostavljeno je poslodavcu da proceni da li su kompetencije koje je to lice steklo odgovarajuće za njegove potrebe, umesto da se, kao pre izmene zakona, praktično radi izjednačavanje strane diplome (uz polaganje dodatnih ispita) sa diplomom koja se stiče u Republici Srbiji, u kom slučaju je poslodavcu bilo svejedno da li je lice steklo visoko obrazovanje u zemlji ili u inostranstvu.

U postupku profesionalnog priznavanja, predmet se smatra podnetim tek kada stranka dostavi sve potrebne dokumente. Nakon toga, dokumentacija se elektronski šalje recenzentima koji daju stručno mišljenje i isto šalju ENIC/NARIC centru, na osnovu kojeg nadležni organ (do početka rada Agencije za kvalifikacije je to bilo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja) izdaje rešenje o profesionalnom priznavanju u roku od tri meseca od dana dostavljanja kompletnog zahteva.

Na osnovu podataka iz evidencije, od početka rada ENIC/NARIC centra (oktobar 2015. godine) pa do 12. aprila 2019. godine odnos rešenih i nerešenih predmeta prikazan je u tabeli 1.

Tabela 1.

Godina	Rešeni	Nerešeni
2015 i 2016	770	8
2017	1588	7
2018	1020	53
2019 – do 12.04.2019.	418	141
Ukupno	3796	209

Uvidom u Tabelu 1. može se konstatovati da je procenat nerešenih predmeta ispod 10%, a ako izuzmemo podatke iz 2019. godine zbog trenutka obrade podataka, procenat nerešenih predmeta je tek nešto viši od 2%.

Međutim, kako je profesionalno priznavanje javna usluga kojom zainteresovana lica, građani Republike Srbije ili stranci, ostvaruju pravo na zapošljavanje sa visokim obrazovanjem koje su stekli u inostranstvu, nije dopustivo da se tolikom broju lica uskrati ostvarivanje prava zbog lošeg funkcionisanja postupka, odnosno u konkretnom slučaju zbog izostajanja stručnog mišljenja recenzenata.

S obzirom da je uloga recenzenata u postupku profesionalnog priznavanja utvrđena Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija i da se bez njihovog stručnog mišljenja ne može doneti rešenje o profesionalnom priznavanju, Predlogom zakona predložena su odgovarajuća rešenja za prevazilaženje uočenih poteškoća u funkcionisanju postupka profesionalnog priznavanja.

2) Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultate sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.

Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine, kao jedna od tačaka (tačka 5) za dostizanje opredeljenja: „Republika Srbija u Evropskom prostoru visokog obrazovanja“ postavljeno je ostvarivanje kontinualne koordinacije s evropskim institucijama u svim procesima koji se odnose na priznavanje kvalifikacija i potpunu implementaciju Lisabonske konvencije.

Dalje, u delu Strategija dostizanja vizije – politike akcije i mere, kao jedna od mera u okviru strateškog pravca koji se odnosi na povećanje mobilnosti studenata, predviđeno je da se: „Priznavanje inostranih diploma pojednostaviti i ubrzati, a u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju diploma“.

Iako je strateškim dokumentom planirana puna primena Lisabonske konvencije, koja je ratifikovana još 2003. godine, rezultati njene primene nisu u potpunosti dali očekivane efekte.

Od implementacije priznavanja u skladu sa Lisabonskom konvencijom očekivalo se da reši probleme koji su se javljali u prošlosti, da olakša, ubrza i pojeftini postupak.

Do uvođenja profesionalnog priznavanja, građani su za uslugu priznavanja radi zapošljavanja plaćali taksu utvrđenu zakonom koji uređuje republičke administrativne takse u iznosu od 10.000 dinara, mada je bilo informacija o tome da su visokoškolske ustanove naplaćivale i veće iznose za priznavanje. Nakon izmena Zakona o visokom obrazovanju 2014. godine, uvedena je taksa za profesionalno priznavanje koja je tada iznosila 3500 dinara i može se reći da je cilj pojeftinjenja postupka bio ostvaren.

Međutim, ubrzavanje postupka, iako se za većinu predmeta može reći da su urađeni u roku, nije u potpunosti sprovedeno, što se može videti iz tabele 1.

Takođe, ni za očekivani efekat olakšavanja postupka ne može se reći da je u potpunosti postignut. Sam postupak unapređen je u smislu da su građani koji su hteli da pristupe ovom postupku dobijali adekvatne informacije o dokumentaciji koju treba da dostave, i nisu morali naknadno da dostavljaju novu dokumentaciju. U određenom broju slučajeva samo davanje stručnog mišljenja recenzenata bilo u suprotnosti sa Lisabonskom konvencijom, pa se u tom delu može reći da očekivanja nisu ispunjena.

3) Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda?

Da bi se postigla puna primena Lisabonske konvencije, potrebno je izvršiti izmenu Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije, jer je ovim propisom regulisana nadležnost i postupak priznavanja stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja.

4) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Iako je postupak priznavanje stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja (u daljem tekstu: profesionalno priznavanje) koji se sprovodi u ENIC/NARIC Centru

doneo dosta poboljšanja u odnosu na period kada su profesionalno priznavanje obavljale samostalne visokoškolske ustanove, pojavili su se određeni problemi u funkcionisanju koji dovode do usporavanja samog postupak i na taj način onemogućavaju efikasno pružanje ove javne usluge zainteresovanim licima.

Konkretno, kod određenog broja recenzenata zabeleženo je neodazivanje na elektronske molbe ENIC/NARIC Centra da se izvrši recenzija, kao i višemesečno a ponekad i višegodišnje kašnjenje pri davanju recenzija.

Pojedini recenzenti su suprotno Konvenciji postupali kao da je u pitanju nostrifikacije strane visokoškolske isprave, umesto da primene načela priznavanja utvrđenih Konvencijom i zakonom, što je dovelo do većeg broja tužbi lica koja nisu bila zadovoljna načinom na koji su njihovi zahtevi rešeni.

Takođe, bilo je i problema kod angažovanja recenzenata za određene strane jezike jer ih nema ni na listi recenzenata Nacionalnog saveta, što je praktično činilo nemogućim da se za određene javne isprave uopšte i sprovede postupak priznavanja.

Mora se napomenuti da je većina recenzenata davala recenzije u roku i u skladu sa Lisabonskom konvencijom, ali je zbog ujednačenosti u postupanju prema svim zainteresovanim licima potrebno obezbediti nesmetano funkcionisanje ove javne usluge.

5) Koja promena se predlaže? Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Nacrtom zakona predložene su sledeće promene:

- vrednovanje stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja, kao deo postupka koji su do sada sprovodili recenzenti, u potpunosti će sprovoditi Agencija za kvalifikacije kao nezavisno i stručna organizacija, odnosno zaposleni u Agenciji. Zaposleni u Agenciji će sprovoditi postupak primenom načela Lisabonske konvencije i razmenom informacija o stranim visokoškolskim ustanovama, studijskim programima i javnim ispravama preko evropske mreže ENIC (European Network of Information Centres). Iako recenzenti više nisu deo postupka, u izuzetnim slučajevima, kada se podnese zahtev za priznavanje strane visokoškolske isprave za koju nije moguće pribaviti podatke od ENIC-a, Agencija će moći da obrazuje posebnu komisiju sastavljenu od nastavnika visokoškolskih ustanova koji su recenzenti Nacionalnog tela za akreditaciju i proveru kvaliteta u visokom obrazovanju, u skladu sa članom 15a koji se takođe dodaje Nacrtom zakona (član 3. Nacrta zakona) i to
- s obzirom da postupak više ne zavisi od recenzenata, skraćen je rok za postupanje, sa 90 na 60 dana od dana dostavljanja urednog zahteva;
- uveden je izuzetak od opšteg postupka vrednovanja, kada je u pitanju priznavanje stranih visokoškolskih isprava stečenim na nekom od prvih 500 univerziteta rangiranih na jednoj od poslednje objavljenih međunarodnih lista rangiranja univerziteta u svetu Shanghai ranking consultancy (šangajska lista), US news and world report ranking (Lista rejtinga Jues njuza) ili The Times higher education World university rankings (Tajmsova lista rejtinga svetskih univerziteta). Za ove visokoškolske isprave rešenje o profesionalnom

priznavanju donosi se bez sprovođenja postupka prvog vrednovanja stranog studijskog programa u roku od osam dana od dana prijema urednog zahteva. Predložene promene nije moguće primeniti bez izmenama i dopuna Zakona o NOKS-u .

6) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Promena će uticati na:

- domaće i strane državljane koji su stekli visokoškolsku javnu ispravu u inostranstvu – moći će brže i pravednije da ostvaruju pristup tržištu rada u Republici Srbiji, u meri u kojoj je njihova diploma tražena kod poslodavaca. Svakako, sa obavljanje regulisanih profesija moraće da ispune i dodatne uslove, u skladu sa zakonom. U ovoj grupi posebno su značajni naši mladi koji su završili najuglednije svetske univerzitete i koji su izrazili želju da se vrate i zaposle u Srbiji, a koji su do sada imali probleme u postupku priznavanja njihovih diploma.

- poslodavce – shodno uticaju koji će promena imati na domaće i strane državljane koji pristupaju domaćem tržištu rada, i poslodavci će imati koristi promene jer će moći da lica, koja su stekla visoko obrazovanje u inostranstvu i kojima je rešenjem priznata strana visokoškolska isprava, zaposle (prijave na CROSO) sa odgovarajućim nivoom obrazovanja, što bez izvršenog priznavanja ne bi bilo u skladu sa propisima.

7) Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

Važeći dokumenti javnih politika upućuju na punu primenu Lisabonske konvencije, te predložena promena predstavlja samo način njene implementacije.

8) Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa?

Promenu nije moguće ostvariti bez izmene zakona.

9) Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u predmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije (status quo).

Ukoliko se predložena izmena zakona ne bi sprovela, očekuje se dodatno smanjenje zainteresovanosti mladih sa prestižnih univerziteta da se vrate u zemlju, a na nivou Agencije očekuje se uzlazni broj tužbi nezadovoljnih građana zbog priznavanja nižeg stepena obrazovanja od stečenog u inostranstvu.

Iako broj tužbi zbog neadekvatne primene postupka od strane recenzenata do sada nije bio veliki, ne sprovođenje predložene izmene imalo bi negativne efekte imajući u vidu član 131. stav 5. Zakona o visokom obrazovanju kojim je propisano da jednom izvršeno vrednovanje određenog stranog studijskog programa važi za sve naredne slučajeve priznavanja strane visokoškolske isprave kada je strana visokoškolska isprava stečena završavanjem istog studijskog programa.

10) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

Kod država potpisnica Lisabonske konvencije postoje različite prakse, i da u postupku učestvuju eksterni recenzenti i da se postupak sprovede profesionalci u okviru institucije nadležne za profesionalno priznavanje. Pozitivna iskustva u ovom kontekstu ima Republika Hrvatska u kojoj profesionalno priznavanje sprovodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje bez učešća spoljašnjih recenzenata.

2. KLJUČNA PITANJA ZA UTVRĐIVANJE CILJEVA

1) Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva? (odgovorom na ovo pitanje definiše se opšti cilj).

2) Šta se predmetnom promenom želi postići? (odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja. U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).

Predloženim izmenama Zakona o NOKS-u, Agencija za kvalifikacije biće ovlašćena da u potpunosti samostalno sprovede postupak profesionalnog priznavanja, bez učešća recenzenata koji nisu zaposleni u Agenciji. Ovakvo rešenje će dovesti do profesionalizacije postupka unutar Agencije, zaposleni će sami rešavati zahteve primenom Lisabonske konvencije i razmenom informacija o stranim visokoškolskim ustanovama, studijskim programima i javnim ispravama preko evropske mreže ENIC (European Network of Information Centres).

Profesionalizacija postupka omogućava i da se skrate rokovi za donošenje rešenja sa 90 na 60 dana.

Na ovakav način obezbediće se efikasnije, brže i ujednačo pružanje javne usluge profesionalnog priznavanja (priznavanja stranih visokoškolskih isprava radi zapošljavanja), u skladu sa Lisabonskom konvencijom i u interesu građana.

3) Da li su opšti i posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioriternim ciljevima Vlade?

Opšti i posebni ciljevi u skladu su sa Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine, ali s obzirom da sprovođenje postupka profesionalnog priznavanja predstavlja samo jedan segment obrazovanja, nije bilo osnova da bude prepoznato u prioriternim ciljevima Vlade.

4) Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?

Na osnovu broja zahteva za profesionalnim priznavanjem koji će biti rešeni u zakonskom roku, kao i u opadanju broja podnetih tužbi zbog neodgovarajućeg priznavanja.

3. KLJUČNA PITANJA ZA IDENTIFIKOVANJE OPCIJA JAVNIH POLITIKA

1) Koje relevantne opcije (alternativne mere, odnosno grupe mera) za ostvarenje cilja su uzete u razmatranje? Da li je razmatrana "status quo" opcija?

Kao alternativna opcija predloženom rešenju razmatrana je "status quo" opcija, odnosno mogućnosti da se postojeće stanje na neki način prevaziđe. Nesumnjivo je da recenzenti Nacionalnog saveta imaju odgovarajuće kompetencije za davanje stručne ocene o stranom studijskom programu, međutim praksa je pokazala da jedan deo njih ovom postupku prilazi kao da se radi o akademskom priznavanju (za nastavak školovanja), ignorišući pri tome načela Lisabonske konvencije, ali i odredbe domaćeg zakonodavstva koje uređuju postupka profesionalnog priznavanja. Takođe, zbog drugih obaveza koje recenzenti imaju često nisu bili u mogućnosti da daju stručno mišljenje u roku.

Opcija da recenzenti prođu obuku za postupak profesionalnog priznavanja u skladu sa Lisabonskom konvencijom, sporna je jer bi morala bi da se primeni na sve recenzente, kojih ima više stotina pa i na one koji su se u svom radu pridržavali načela ove konvencije. Osim što bi bila jako skupa, pitanje je da li bi recenzenti bili zainteresovani za ovakve obuke, posebno imajući u vidu opterećenje redovnim poslom nastavnika visokoškolskih ustanova ali i simbolične naknade za koje su do sada davali stručna mišljenja u postupku profesionalnog priznavanja.

Iz navedenih razloga odustalo se od opcije "status quo" i predložena je opcija u kojoj zaposleni u Agenciji za kvalifikacije sami sprovode postupak profesionalnog priznavanja, primenom Lisabonske konvencije i razmenom informacija sa centrima za priznavanje iz inostranstva o stranim visokoškolskim ustanovama, studijskim programima i javnim ispravama preko evropske mreže ENIC (European Network of Information Centres) .

2) Da li su, pored regulatornih mera, identifikovane i druge opcije za postizanje željene promene i analizirani njihovi potencijalni efekti?

/

3) Da li su, pored restriktivnih mera (zabrane, ograničenja, sankcije i slično) ispitane i podsticajne mere za postizanje posebnog cilja?

/

4) Da li su u okviru razmatranih opcija identifikovane institucionalno upravljačko organizacione mere koje je neophodno sprovesti da bi se postigli posebni ciljevi?

S obzirom da ENIC/NARIC centar koji sprovodi profesionalno priznavanje radu funkcionise u sastavu Agencije, nisu potrebne dodatne upravljačko organizacione mere za sprovođenje predložene promene.

5) Da li se promena može postići kroz sprovođenje informativno-edukativnih mera?

Informativno-edukativne mere kao sredstvo za postizanje promene odbačene su kao deo razmatranja "status quo" opcije. Sa druge strane, zaposleni u Agenciji svakako će proći dodatnu obuku.

6) Da li ciljne grupe i druge zainteresovane strane iz civilnog i privatnog sektora mogu da budu uključene u proces sprovođenja javne politike, odnosno propisa ili se problem može rešiti isključivo intervencijom javnog sektora?

Pitanje sprovođenja postupka profesionalnog priznavanja vezano je isključivo za instituciju nadležnu za njegovo sprovođenje – Agenciju.

7) Da li postoje raspoloživi, odnosno potencijalni resursi za sprovođenje identifikovanih opcija?

Zaposleni u Agenciji u ENIC/NARIC centru predstavljaju u ovom trenutku odgovarajući resurs za sprovođenje postupka profesionalnog priznavanja prema novom rešenju, a s obzirom da Agencija nije zaposlila pun broj zaposlenih na neodređen vreme u skladu sa odlukom Vlade, moguće je obezbediti i dodatne ljudske resurse.

8) Koja opcija je izabrana za sprovođenje i na osnovu čega je procenjeno da će se tom opcijom postići željena promena i ostvarenje utvrđenih ciljeva?

Izabrana opcija u kojoj zaposleni u Agenciji u ENIC/NARIC centru sprovode ceo postupak profesionalnog priznavanja odabrana je jer se radi o kompetentnim licima koja imaju iskustva u sprovođenju ovog postupka od uspostavljanja ENIC/NARIC centra u okviru Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja u oktobru 2015. godine i koja su prolazila razne obuke u ENIC/NARIC centrima u Evropi i regionu, te je procenjeno da mogu sprovode postupak samostalno, bez recenzenata.

4. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU FINANSIJSKIH EFEKATA

1) Kakve će efekte izabrana opcija imati na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku?

Izabrana opcija neće imati negativne efekte na javne prihode, s obzirom da zaposleni u Agenciji neće biti dodatno plaćeni a neće više biti potrebno da budu izdvajano sredstva za naknadu recenzentima. Prema finansijskom planu Agencije za 2019. godinu predviđena su sredstva od 5.000.000 dinara za angažovanje recenzenata.

Ova sredstva biće iskorišćena za angažovanje posebnih stručnih komisija, poput rešenja koja u skladu sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja primenjuju Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavod za vrednovanje obrazovanja i vaspitanja.

2) Da li je finansijske resurse za sprovođenje izabrane opcije potrebno obezbediti u budžetu, ili iz drugih izvora finansiranja i kojih?

Sredstva za sprovođenje ove mere obezbeđena su u budžetu Republike Srbije za 2019. godinu.

3) Kako će sprovođenje izabrane opcije uticati na međunarodne finansijske obaveze?

Izabrana opcija neće imati efekte na međunarodne finansijske obaveze.

4) Koliki su procenjeni troškovi uvođenja promena koji proističu iz sprovođenja izabrane opcije (osnivanje novih institucija, restrukturiranje postojećih institucija i obuka državnih službenika) iskazani u kategorijama kapitalnih troškova, tekućih troškova i zarada?

Obuka zaposlenih koji sprovode postupak profesionalnog priznavanja vršiće drugi zaposleni koji su prošli obuke u ENIC/NARIC centrima drugih država, tako da nije potrebno obezbediti dodatna sredstva.

5) Da li je moguće finansirati rashode izabrane opcije kroz redistribuciju postojećih sredstava?

U slučaju da se ukaže potreba da se obuka zaposlenih vrše predavači izvan reda zaposlenih u Ageniji, za ove namene moguće je redistribuirati sredstva koja su u finansijskom planu Agencije do sada bila namenjena za naknade recenzentima.

6) Kakvi će biti efekti sprovođenja izabrane opcije na rashode drugih institucija?

Izabrana opcija neće imati efekte na rashode drugih institucija.

5. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU EKONOMSKIH EFEKATA

1) Koje troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?

Izabrana opcija nema efekata na privredu.

2) Da li izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu (uključujući i efekte na konkurentnost cena) i na koji način?

Izabrana opcija nema direktne efekte na konkurentnost domaćih privrednih subjekata. Međutim, posredno, efikasnije sprovođenje posupka profesionalnog priznavanja može da poveća konkurentnost domaćih privrednih subjekata tako što će im omogućiti da zaposle lica koja su stekla vredne diplome u inostranstvu.

3) Da li izabrane opcije utiču na uslove konkurencije i na koji način?

Izabrana opcija ne utiče na konkurenciju.

4) Da li izabrana opcija utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija i na koji način?

Izabrana opcija ne utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija.

5) Da li izabrana opcija utiče na društveno bogatstvo i njegovu raspodelu i na koji način?

Izabrana opcija ne utiče direktno na društveno bogatstvo i njegovu raspodelu, ali indirektno postojanje vrhunski obrazovane radne snage na domaćem tržištu može da ima uticaja na uvećanje društvenog bogatstva.

6) Kakve će efekte izabrana opcija imati na kvalitet i status radne snage (prava, obaveze i odgovornosti), kao i prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca?

Izabrana opcija uticanje na povećanje kvaliteta radne snage s obzirom da će na tržištu ravnopravno moći da konkurišu i lica koja su visoko obrazovanje stekla u inostranstvu.

6. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU EFEKATA NA DRUŠTVO

1) Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima?

Građani neće imati troškove od primene izabrane opcije s obzirom da se za sprovođenje postupka profesionalnog priznavanja već plaća taksa. Sa druge strane, građani će imati koristi od efikasnog sprovođenja javne usluge u interesu stranaka.

2) Da li će efekti realizacije izabrane opcije štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije i da li će to negativno uticati na uspešno sprovođenje te opcije, kao i koje mere treba preduzeti da bi se ovi rizici sveli na minimum?

Izabrana opcija nema štetne efekte po bilo koju grupu populacije.

3) Na koje društvene grupe, a posebno na koje osetljive društvene grupe, bi uticale mere izabrane opcije i kako bi se taj uticaj ogledao (pre svega na siromašne i socijalno isključene pojedince i grupe, kao što su osobe sa invaliditetom, deca, mladi, žene, stariji preko 65 godina, pripadnici romske nacionalne manjine, neobrazovani, nezaposleni, izbegla i interno raseljena lica i stanovništvo ruralnih sredina i druge osetljive društvene grupe)?

Izabrana opcija nema posebnog uticaja na osetljive društvene grupe.

4) Da li bi i na koji način izabrana opcija uticala na tržište rada i zapošljavanje, kao i na uslove za rad (npr. promene u stopama zaposlenosti, otpuštanje tehnoloških viškova, ukinuta ili novoformirana radna mesta, postojeća prava i obaveze radnika, potrebe za prekvalifikacijama ili dodatnim obukama koje nameće tržište rada, rodnu ravnopravnost, ranjive grupe i oblike njihovog zapošljavanja i slično)?

Izabrana opcija, osim povećanja broja lica koja su stekla visoko obrazovanje u inostranstvu neće imati drugih uticaja na tržište rada, zapošljavanje i uslove za rad.

5) Da li izabrane opcije omogućavaju ravnopravan tretman, ili dovode do direktne ili indirektno diskriminacije različitih kategorija lica (npr. na osnovu nacionalne pripadnosti, etničkog porekla, jezika, pola, rodnog identiteta, invaliditeta, starosne dobi, seksualne orijentacije, bračnog statusa ili drugih ličnih svojstava)?

Izabrana opcija ne dovodi bilo kakve diskriminacije.

6) Da li bi izabrana opcija mogla da utiče na cene roba i usluga i životni standard stanovništva, na koji način i u kojem obimu?

Izabrana opcija nema uticaja na cene roba i usluga i životni standard stanovništva.

7) Da li bi se realizacijom izabranih opcija pozitivno uticalo na promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu i na koji način?

Izabrana opcija nema uticaja promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu.

8) Da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja, posebno u smislu jednakog pristupa uslugama i pravima za osetljive grupe i na koji način?

Izabrana opcija nema direktnog uticaj na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja, međutim indirektno, korist će imati lica koja su stekla visoko obrazovanje u inostranstvu a koja do sada nisu bila zaposlena sa visokim obrazovanjem.

7. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU EFEKATA NA ŽIVOTNU SREDINU

1) Da li izabrana opcija utiče i u kojem obimu utiče na životnu sredinu, uključujući efekte na kvalitet vode, vazduha i zemljišta, kvalitet hrane, urbanu ekologiju i upravljanje otpadom, sirovine, energetske efikasnost i obnovljive izvore energije?

Izabrana opcija nema efekte na životnu sredinu.

2) Da li izabrana opcija utiče na kvalitet i strukturu ekosistema, uključujući i integritet i biodiverzitet ekosistema, kao i floru i faunu?

Izabrana opcija nema efekte na životnu sredinu.

3) Da li izabrana opcija utiče na zdravlje ljudi?

Izabrana opcija nema efekte na životnu sredinu.

4) Da li izabrana opcija predstavlja rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi i da li se dopunskim merama može uticati na smanjenje tih rizika?

Izabrana opcija nema efekte na životnu sredinu.

5) Da li izabrana opcija utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta u skladu sa propisima koji uređuju predmetnu oblast?

Izabrana opcija nema efekte na životnu sredinu.

8. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU UPRAVLJAČKIH EFEKATA

1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?

Izabranom opcijom ne uvode se organizacione, upravljačke niti institucionalne promene.

2) Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

Agencija, kao institucija nadležna za sprovođenje postupka profesionalnog priznavanja ima odgovarajuće kapacitete za realizaciju izabrane opcije, a u slučaju potrebe može angažovati dodatne kapacitete s obzirom da nije popunila ukupan broj zaposlenih na neodređeno vreme u skladu sa odlukom Vlade kojom se utvrđuje maksimalni broj zaposlenih na neodređeno vreme.

3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

Za realizaciju izabrane opcije nije potrebno izvršiti restrukturiranje Agencije.

4) Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

Izabrana opcija je usklađena sa međunarodnim sporazumima i dokumentima javnih politika kao i sa domaćim propisima.

5) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

Izabrana opcija ne utiče na vladavinu prava i bezbednost.

6) Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Izabrana opcija ne utiče na odgovornost, ali će doprineti većoj transparentnosti u samom postupku profesionalnog priznavanja.

7) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

Za realizaciju izabrane opcije nije potrebno sprovesti dodatne mere.

9. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU RIZIKA

1) Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa? Da li je sprovođenje izabrane opcije prioritet za donosiocima odluka u narednom periodu (Narodnu skupštinu, Vladu, državne organe i slično)?

Za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena je podrška nadležnih institucija – Agencije i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

2) Da li su obezbeđena finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije? Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđeno dovoljno vremena za sprovođenje postupka javne nabavke ukoliko je ona potrebna?

Za sprovođenje izabrane opcije sredstva su obezbeđena u budžetu Republike Srbije.

3) Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?

Rizik za sprovođenje izabrane opcije može da bude preopterećenost kapaciteta Agencije, ali se on može prevazići zapošljavanje novih ljudi do maksimalnog broja zaposlenih na koje Agencija ima pravo u skladu sa odlukom Vlade o utvrđivanju maksimalnog broja zaposlenih na neodređeno vreme.

10. PODACI O OBAVLJENIM KONSULTACIJAMA

Izradi Nacrta zakona prethodile su konsultacije između Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Agencije za kvalifikacije i kabineta predsednika Vlade o poteškoćama sa kojima se građani susreću u postupku profesionalnog priznavanja i načinima kako da se ova javna usluga unapredi. Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije sačinila je radna grupa sačinjena od predstavnika Ministarstva, Agencije za kvalifikacije i Vlade.

Javna rasprava o Nacrtu zakona sprovedena je u periodu od 9. do 29. avgusta 2019. godine, a svi zainteresovani mogli su da dostave svoje primedbe, sugestije i predloge na posebnom formularu, poštom i elektronski na adresu Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Na e-mejl adresu formulare su dostavili: Agencija za kvalifikacije, Dejan Nikolić iz Nacionalne službe za zapošljavanje, prof. dr Siniša Đurašević, i Svetlana Savić

Radna grupa Ministarstva razmotrila je sve načelne i pojedinačne primedbe, sugestije i predloge iznete tokom javne rasprave i dostavljene putem formulara.

Prihvaćene su sledeće primedbe, predlozi i sugestije:

- Prihvaćena je sugestija da se u cilju boljeg upoređivanja deskriptori nivoa u NOKS-u s deskriptorima Evropskog okvira kvalifikacija za celoživotno učenje te Okvira kvalifikacija za Evropski prostor visokog obrazovanja (Dablinski deskriptori) potrebno je izvršiti manje izmene na deskriptorima nivoa u NOKS-u
- Prihvaćena je sugestija da se kod priznavanja stranih školskih isprava pored originalne isprave prihvati i overena fotokopija javne isprave
- prihvaćen je predlog da se kratak sadržaj rešenja o priznavanju više ne upisuje na originalu javne isprave, kao i da rešenje ima značaj javne isprave

Nisu prihvaćene sledeće primedbe i sugestije:

- Da se u članu 49. Zakona o NOKS-u koji uređuje ekvivalenciju postojećih kvalifikacija posebno opiše nekadašnji stepen stručne spreme 6.2 koji se, u skladu sa Zakonom o usmerenom obrazovanju, sticao završavanjem specijalizacije na višoj školi nakon završenog višeg obrazovanja, jer ekvivalencija ovog nekadašnjeg stepena stručne spreme utvrđena članom 49. stav 1. tačka 7) podtačka (1) Zakona o NOKS-u. Ovom odredbom propisano je da stručni naziv stečen završavanjem studija na višoj školi, u trajanju do tri godine, koji je do stupanja na snagu ovog zakona u pogledu prava koja iz njega proizlaze bio izjednačen sa

stručnim nazivom prvog stepena strukovnih studija, ekvivalentan je nivou 6.1 NOKS-a.

– Nije prihvaćena načelna primedba da je u članu 49. potrebno utvrditi ekvivalenciju osnovnih akademskih studija obima 240 ESPB bodova, jer je za ove studije već utvrđen 6.2 nivo NOKS-a u članu 5. Zakona o NOKS-u, osim toga, ove studije nastale su tek sa Zakonom o visokom obrazovanju iz 2005. godine i ne postoji ekvivalencija sa drugim studijama nastalim pre donošenja ovog zakona.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa - Vlada

Obrađivač - Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije

Draft Law on amendments on National qualifications framework of Republic of Serbia

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,

Naslov VIII Politike saradnje, član 102. Obrazovanje i stručno osposobljavanje

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

opšti rok

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

potpuno

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

nema

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

3.26 – Obrazovanje i kultura

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

Ugovor o funkcionisanju EU, Naslov XII Obrazovanje, Stručno osposobljavanje, omladina i sport – potpuno usklađen u delu koji se odnosi na sistem obrazovanja i vaspitanja

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

–

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

–

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

–

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Da

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Ne. Predlog zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije nije preveden ni na jedan od službenih jezika Evropske unije.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

Ne.